

A. Základné identifikačné a technické údaje o predmete reštaurátorského výskumu

Predmet výskumu :	Sobotište, kúria, interiér
Kraj :	Trnavský
Okres :	Senica
Obec :	Sobotište
Číslo ÚZ PF NKP :	10962/2
Unifikovaný názov NKP :	Kúria
Unifikovaný názov PO :	Kúria
Katastrálne územie :	Sobotište, č. parcely: 156/1-3
Adresa :	Sobotište 35
Určenie adresy popisom :	na začiatku obce v smere od Senice
Zaužívaný názov NKP :	Kúria
Doba vzniku :	predpoklad: prelom 18/19. storočia
Prevládajúci sloh :	klasicizmus - historizmus
Pôdorys :	pôvodne v podobe písmena „L“
Typ výskumu :	reštaurátorský výskum
Č.k. rozhodnutia KPU TT :	KPUTT-2016/10011-2/27549/ZEL, zo dňa 15.4.2016
Vlastník :	Eduard Čenteš, Zuzana Čentešová, Okružná 1190, Senica 90501
Autor výskumu:	Mgr. art. Peter Záhora
Spolupráca :	Mgr. Marian Havlík
Objednávateľ výskumu:	Eduard Čenteš, Zuzana Čentešová,
Adresa :	Okružná 1190, Senica 90501
Štátny pamiatkový dohľad :	KPÚ Trnava, Mgr. Zelina

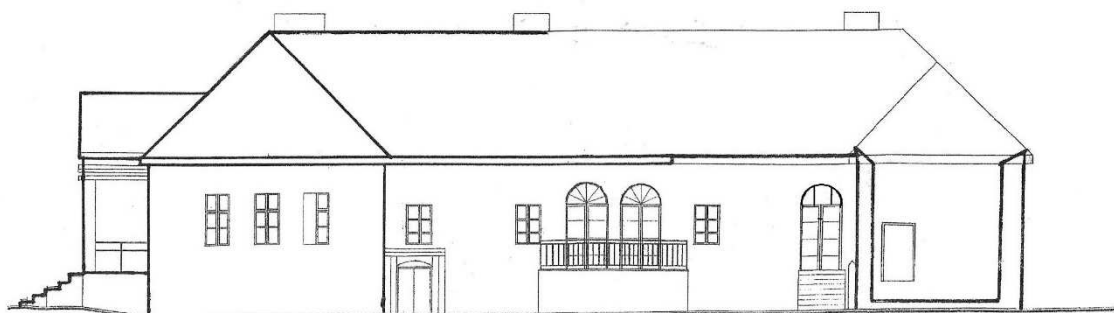
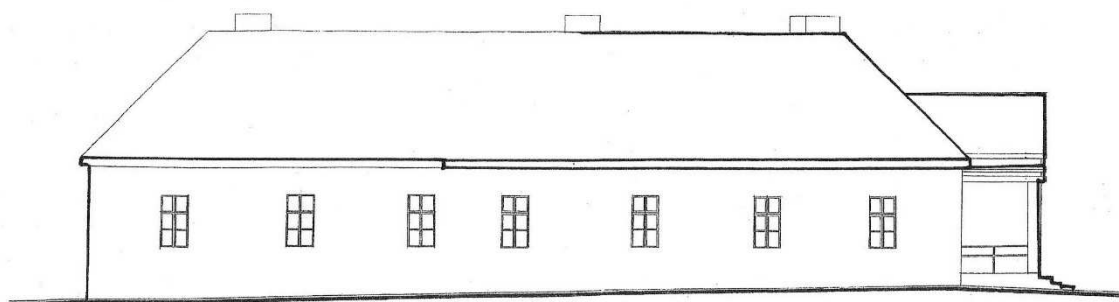
B. Umelecko-historický opis a vyhodnotenie pamiatky so zohľadnením pamiatkového výskumu¹

Typologický druh

Pôvodne jednopodlažný, voľne stojaci objekt postavený v pôdorysnej dispozícii v podobe nepravidelného písmena „U“. V interiéri je riešený ako dvojtrakt s obytným traktom orientovaným do uličnej komunikácie a chodbovým traktom zo strany dvorovej časti. Objekt predstavuje typický vidiecky kuriálny objekt s jednoduchou fasádou orientovanou do ulice a akcentovaním bočnej fasády s predstavaným portikom, ktorá sa stáva fasádou architektonicky dominantnou, v ktorej je umiestnený hlavný vstup do objektu. Portikus ukončený sedlovou strechou s trojuholníkovým tympanónom v čele je nesený štyrmi murovanými stĺpmi kruhového pôdorysu, typologicky vychádzajúcimi zo slohu dórskeho.

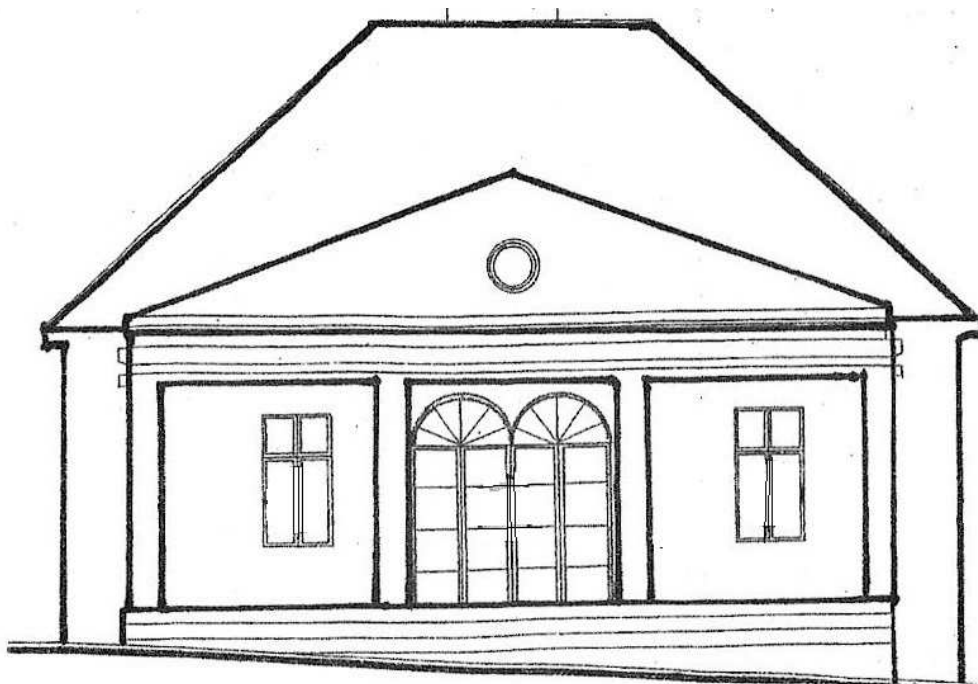
Pôdorysná skladba a dispozícia kostola

Pôdorysnú skladbu kostola charakterizuje obdĺžniková loď na západnej strane s emporou, dve vtiahnuté kvadratické veže, polygonálne ukončená svätyňa a na južnej strane pri svätyni sakristia s pôdorysom obdĺžnika. Hlavný vstupný portál sa nachádza v stredovej osi na západnom priečelí. Samostatný vchod má sakristia, z ktorej je prístupná svätyňa. Pôvodný vstup do kostola sa nachádzal na južnej strane lode kostola, dnes je z neho prezentovaný fragment tympanonu formou analytickej sondy.

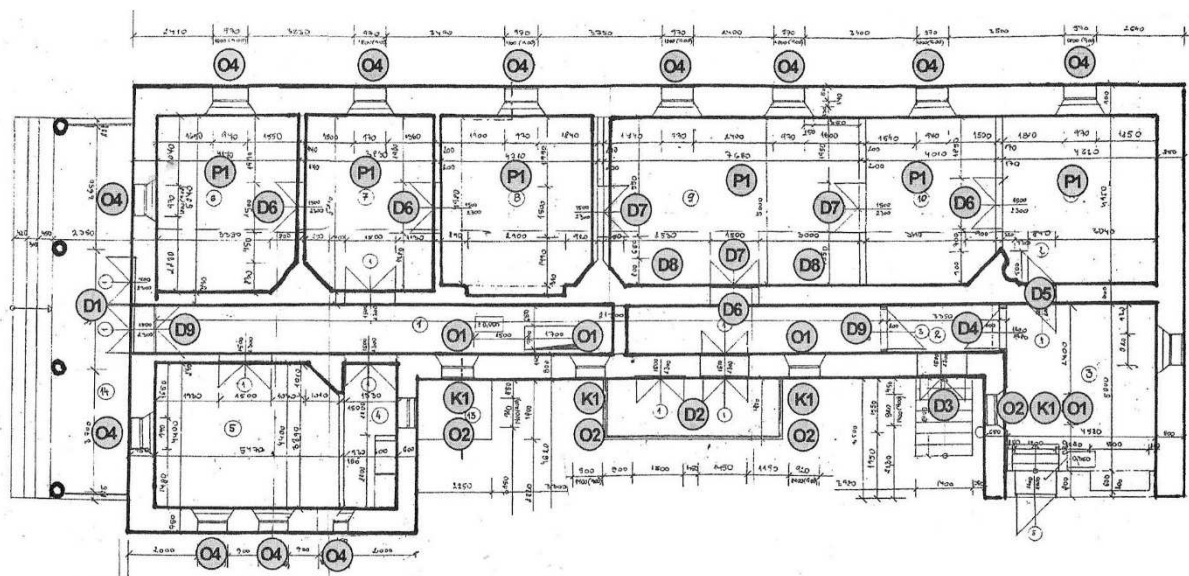

Uličná a dvorová fasáda

¹ Pamiatkový výskum nebol na objekte realizovaný, časť textu je prevzatá z materiálu Mgr. P. Horanského: Inventarizácia pamiatkovo chránených prvkov a konštrukcií.

Bočná fasáda s portikom

Pôdorys prvého nadzemného podlažia /prevzaté z materiálu Mgr. P. Horanského: Inventarizácia.../

Suterén

Suterén je prístupný samostatným vstupom na dvorovej fasáde. Vstup so strmým jednoramenným schodiskom je riešený prístavkom s pultovou strechou, ktoré pokračuje chodbou s tehlovou valenou klenbou. Z chodby je na severe prístupná obdĺžniková miestnosť s valenou klenbou. Steny i klenba miestnosti sú postavené z pieskovcových kameňov štiepaných do kvádrového tvaru. Miestnosť je pravdepodobne starším suterénom, ktorý bol zahrnutý do klasicistickej stavby. Suterénna miestnosť situovaná južne od chodby má skoro štvorcový pôdorys. Je zaklenutá 4 poliami pruskej klenby na stredný pilier, ktorý nesie deliace klenbové pásy. Klenba je omietnutá, pravdepodobne tehlová, súvisí s výstavbou klasicistickej kúrie. V suteréne sa zachovalo staršie schodisko prístupné s chodby na prízemí a uzavierané poklopom v podlahe. Ide o pôvodný vstup, dnešný je voči nemu sekundárny, vznikol pravdepodobne v 1. polovici 20. storočia.

Prízemie

Dvojtraktová dispozícia prízemí pozostáva z 9 miestností a chodby. Šesť obytných miestností orientovaných do ulice je navzájom priechodných a vytvárajú amfiládu. Ústredný priestor predstavuje miestnosť so vstavanými empírovými knižničnými skriňami. Z chodby sú prístupné dve miestnosti južného dvorového krídla. Väčšia miestnosť slúžila podľa zariadenia ako kúpeľňa, úzka príľahlá miestnosť slúžila pre sociálne zariadenie a výstup na povalu. Miestnosť v severnom dvorovom krídle slúžila ako kuchyňa. Celé prízemie je plochostropé, podlahu tvorí drevená dlážka. Steny a stropy sú hladké, bez štukových ozdôb. Pozdĺžna chodba má pôvodný vstup z portiku a sekundárne zriadený vstup z dvora. Dvorový vstup prekonáva výškové prevýšenie pomocou schodov. S chodby je prístupná aj terasa orientovaná do dvora, ktorá je situovaná v strede fasády.

Fasády

Uličná fasáda orientovaná na západ je sedmosová. Hladkú plochu člení 8 pilastrov. Jednoduché pilastre sú ukončené hlavicami zdobenými rímsou, kanelúrou a metopami. Hlavice končia bez styku pod korunnou rímsou. Okenné otvory sú rámované omietkovými šambránami, podokennými a nadokennými rímsami. Okenné výplne dvojité majú vnútornú mrežu.

Štvorosovej južnej fasáde dominuje portikus so 4 stĺpmi, ktoré nesú trojuholníkový tympanón. V strede hladkej plochy tympanónu je kruhové okienko s profilovanou omietkovou šambránou. Stĺpy a štít sú vymurované z tehlového muriva. Východným smerom mierne klesajúci terén vyrovnávajú v celej šírke portika schody so štyrmi stupňami. Po stranách portiku sú pilastre. Portikus chráni hlavný vstup do objektu v podobe zdvojených dverí s polkruhovými svetlíkmi. Jeden zo vstupov je slepý.

Dvorová fasáda orientovaná na východ je členená dvorovými krídlami. Južné krídlo je trojosové. Stredná časť fasády medzi krídlami je 6 osová. V prvej osi je prístavok s pultovou strechou a vstupom do pivnice. V šiestej osi je vstup do chodby prístupný schodiskom. V strede fasády je v rozsahu 3 a 4 osi terasa obdĺžnikového pôdorysu. Jej východný časť je tvorená kamennými pieskovcovými kvádrmi. Na terasu vedú dva dverné otvory, pričom jeden je slepý, vytvorený len pre symetriu, podobne ako na južnej fasáde. Severné krídlo je v súčasnosti ukončené deštruovaným krídlom a pôvodne na neho navádzovalo ďalší objekt. Severná fasáda orientovaná do susednej parcely je jednoduchá, bez architektonického členenia, na severozápadnom nároží je umiestnený pilaster. Hladká plocha severnej fasády je perforovaná len jedným oknom miestnosti severného krídla bez omietkovej šambrány.

Strecha

Objekt má nad západným krídlom strechu valbového tvaru. Pred valbu je na južnej strane postavený trojuholníkový štít, ktorý sa napája krátkou sedlovou strieškou. Prestrešenie príľahlých krátkych krídel je riešené na južnej strane valbovou strechou, na severnej strane strechou sedlového tvaru.

Z konštrukčného hľadiska ide o stolicovú krovovú konštrukciu väznicovej sústavy. Nad severným dvorovým krídlom ide o hambáľkový krov s väznicou, ktorá podopiera hambáľky. Krytina je keramická taška so špicatým ukončením. Ide o pôvodnú krytinu doplnenú novšou. V podkroví sa zachovala pôvodná krytina – bobrovka a niekoľko kusov hrebenáčov.

Do ulice je podkrovie presvetlené tromi plechovými vikiermi.

Strešný plášť je perforovaný tromi pôvodné komínovými telesami. Nad strešným plášťom sú komínové telesá premurované okrem stredného komína, ktorý má zachovanú jednoduchú komínovú hlavicu zvýraznenú horizontálnou rímsou. Tehlové murivo hlavice je narušené.

5. Údaje o stavebno-technickom stave

Zbežnou obhliadkou je zrejmé, že objekt je v zlom stave s výraznými statickými poruchami. Stav je spôsobený hlavne dlhodobou neúdržbou strechy a jej plášťa, ktorý je perforovaný v línii hrebeňa. Pôvodný krov je narušený dlhodobým zatekaním s lokálnym poškodením krokiev v okolí vetrákov, hrebeňa a úžľabí, ktoré boli najviac vystavené zatekaniu. Na korunnej rímse sa prejavuje pretekание dažďového žľabu narušenou a opadanou omietkou.

Komínové telesá v podkroví vykazujú dobrý stav, časti komínov nad strešným plášťom – komínové hlavice sú narušené.

Dožívajúca keramická rytina striech nad uličný a dvorovými krídlami je pri hrebeni chýbajúca a lokálne uvoľnená v úžľabiach a na viacerých miestach.

Zatekanie zrážkovou vodou spôsobilo narušenie drevených stropov a viedlo ich deštrukcii do interiéru objektu.

Schodiskové kamenné stupne z pieskovca pred portikom a vstupom na dvorovej fasáde sú mierne zošľapané. Schody do podkrovia sú drevené, subtlnej konštrukcie.

Na objekte neboli robené od začiatku 20. storočia žiadne výraznejšie stavebné zásahy. Preto je väčšina architektonických detailov pôvodná, z obdobia vzniku klasicistickej kúrie.

C. Charakteristika reštaurátorského výskumu a opis jeho vykonania vrátane inventarizácie, odôvodnenia a vyhodnotenia sond, podrobné vyhodnotenie reštaurátorského výskumu

Reštaurátorský výskum bol realizovaný v časti interiéru kúrie. Zameraný bol na overenie predpokladu existencie dekoratívnej úpravy stien a stropov v časti objektu a to na základe časti viditeľných plôch, na ktorých došlo k samovoľnému odpadnutiu sekundárnych náterových vrstiev.

Reštaurátorskému výskumu v objekte predchádzalo oboznámenie sa s doposiaľ spracovaným jediným odborným podkladom, ktorým je Inventarizácia.... autora Mgr. Petra Horanského, ktorého opis objektu s ohľadom na aktuálnu neprístupnosť viacerých priestorov z dôvodu statických porúch /deštrukcia veľkej časti krovovej konštrukcie a preborenie drevených trámových stropov. Pred začatím reštaurátorského výskumu bol vykonaný vizuálny prieskum za účelom upresnenia vhodných priestorov k výkonu reštaurátorského

výskumu. Pri tomto sme sa najmä orientovali na statický stav konštrukcií murív a stropov, mieru zavlhnutia stien v jednotlivých priestoroch, neprístupnosti časti miestností z dôvodu preborenia stropov a nižší predpoklad výtvarno-dekoratívneho riešenia stien a stropov. Ako vhodné pre výskum boli nakoniec vytipované miestnosti č. 5 a 6 v južnej časti kúrie.

Reštaurátorský výskum bol realizovaný v zmysle Zákona č. 49/2002 Z.z o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov. Dokumentácia z výskumu je spracovaná podľa Vyhlášky Ministerstva kultúry Slovenskej republiky č. 253/2010, ktorou sa vykonáva zákon o ochrane pamiatkového fondu. Právnym podkladom pre výkon výskumu bolo rozhodnutie KPÚ Trnava – KPUTT-2016/10011-2/27549/ZEL, zo dňa 15.4.2016.

V nadväznosti na vyššie uvedené skutočnosti hlavný cieľ výskumu bol zameraný na získanie poznatkov o rozsahu, charaktere, technickom stave, prípadne tiež technologických kvalitách historických omietkových vrstiev, resp, náterových vrstiev s pokusom o ich datovanie. Reštaurátorský výskum bol primárne vedený zo snahou o plošne menšie deštruktívne vstupovanie do ucelených povrchov stien, výnimku potom tvorili sondy s významným nálezom v kontexte dekoratívnej výzdoby stien. Časť zmienených sond bola lokálne plošne zväčšovaná s cieľom základnej definície nálezu /farebnosť, ornament a pod./.

Po získaní primárnych informácií o stratigrafii náterových vrstiev, ich charaktere, druhu a farebnosti sme sa sústredili na sondy doplnujúce, ktoré nám umožňovali konkretizáciu a potvrdenie poznatkov doposiaľ získaných, čo nám vo všeobecnosti dávalo súhrn podstatných informácií o rozsahu nájdenej výmaľby stien a stropov, následne tiež určenia postupnosti povrchových úprav stien.

Sondy sú označené v textovej i fotografickej časti ako - Sonda – s postupným číselným značením /sonda 1, sonda 2..../. Jednotlivé omietkové vrstvy sú označované veľkými písmenami latinskej abecedy /A, B/. V prípade prieniku sondou až na murivo, je toto označené ako: O, náterové vrstvy na omietkach sú uvádzané postupným číselným poradím z hľadiska stratigrafie: 1,2,3,4....pričom číslo 1 predstavuje prvý náter na zachovanej omietkovej vrstve. Na fotografiách ako aj v texte popisu sondy je označenie omietkovej vrstvy graficky zvýraznené v porovnaní s označením muriva a náterových vrstiev – napr. **A**. Konkrétne označenie omietky alebo náterovej vrstvy je vždy vložené do plochy definovaných vrstiev, prípadne na ne ukazuje šípka. Rozmer sondy je uvádzaný v poradí: výška x šírka. Spolu bolo realizovaných približne 20 sond. Vyhodnotených, zdokumentovaných a zaradených do nálezovej správy bolo 15 sond, 10 v miestnosti č. 5 a 5 v miestnosti č. 6.

FOTODOKUMENTÁCIA:

1. Pohľad z ulice na uličnú fasádu a vstupný portikus

2. Bočná fasáda s predsadeným portikom

3. Pohľad na dvorovú fasádu

4. Dvorová fasáda krátkeho bočného krídla

5. Pohľad do chodbového traktu

6. Deštruované krovy v obytnom trakte I.

7. Deštruované krovy v obytnom trakte II.

8. Miestnosť č. 5 – juhozápadný kút a stena so vstupnými dverami

9. Miestnosť č. 5 – severozápadný kút, v rohu šikmá stena komínového prieduchu

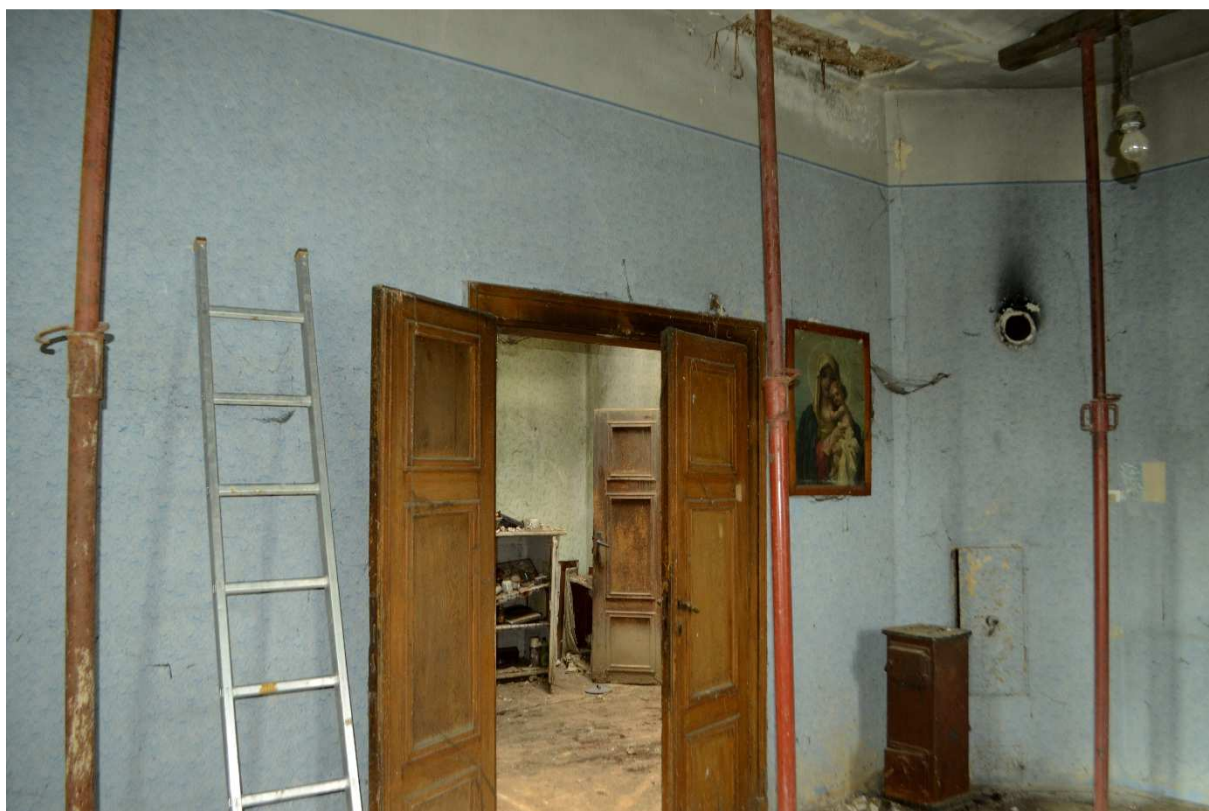
10. Miestnosť č. 5 – severovýchodný kút a okno na východnej stene

11. Miestnosť č. 5 – juhovýchodný kút s oknami na východnej a južnej stene

12. Miestnosť č. 6 – východná stena a juhovýchodný kút

13. Miestnosť č. 6 – severná stena a severovýchodný kút

14. Miestnosť č. 6 – časť severnej steny a severozápadný kút

15. Miestnosť č. 6 – západná stena

SONDY:

Sonda 1 – veľkosti 48 x 62 cm

Umiestnenie: miestnosť č. 5, západná stena, vo vzdialenosti 180 cm od podlahy.

<u>Nález:</u>	0	tehlové murivo
	A	omietková vrstva /hrúbka 3 cm/
	1-4	biele vápenné nátery
	5	náter okrovej farebnosti s hnedým ornamentom /fragmenty/
	6	náter biely vápenný
	7	svetlosivý podklad a ornamentálna výzdoba vo farebnosti: oker, modrá, hnedočervená /caput mortum/
	8	sivozelený podklad a ornamentálna výzdoba vo farebnosti: oker, zelená
	10	svetlosivý podklad a valčekový ornament modrej farebnosti
	11	svetlosivý podklad a valčekový ornament modrej farebnosti /ultramarín/

Vyhodnotenie: na tehlovom murive /0/ je nanesená pieskovo-vápenná omietka /A/ v hrúbke 3 cm /v sonde/. Prvé štyri náterové vrstvy /1-4/ predstavujú nátery biele vápenné. Nasleduje náter svetlej okrovej farebnosti s t hnedým ornamentom /5/ zachovaným iba fragmentárne, bez možnosti definovať tvar ornamentu. Nasleduje náter biely vápenný /6/, tvoriaci farebne neutrálny podklad pred ďalšou náterovou vrstvou /7/, ktorú tvorí bohatý ornament so základnou schémou opakovaného kosoštvorca so zlatookrovou bordúrou na okraji, v strede ktorého je rozvinutý ornament tvaru rozety, ktorý sa opakuje tiež vo vrcholoch kosoštvorca. Na okraji steny je farebne a tvarovo bohatá maľba ukončená linkou hnedočervenej farebnosti širokou 1 cm. Túto vrstvu zakrýva ďalší rastlinný ornament /8/ v zelenej farebnosti s okrovou obvodovou linkou širokou 7 mm. V stratigrafii náterov následne evidujeme náter /10/ tvorený svetlým sivomodrým podkladom a modrým valčekovým dekorom /motív hříbkov, ihličnanov a zajačikov/- foto 3, ktorý je zachovaný na stene v ploche pod zrkadlom. Posledný náter /11/ je tvorený opäť modrým valčekovým dekorom s použitím listového ornamentu na svetlo sivom podklade – foto 3.

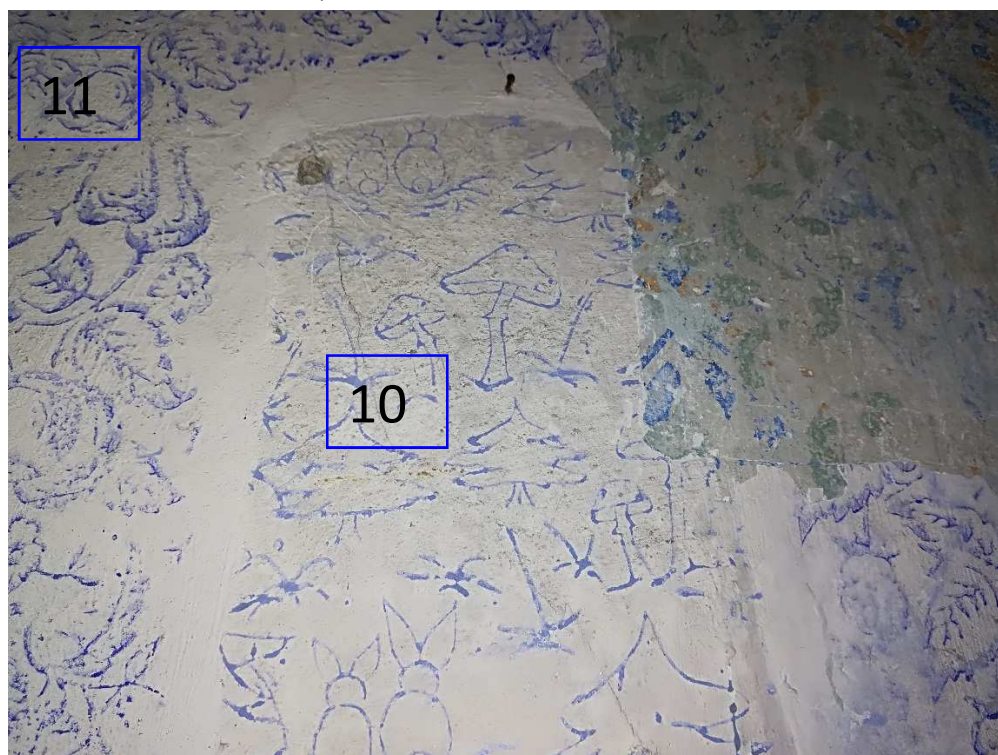

Foto 3

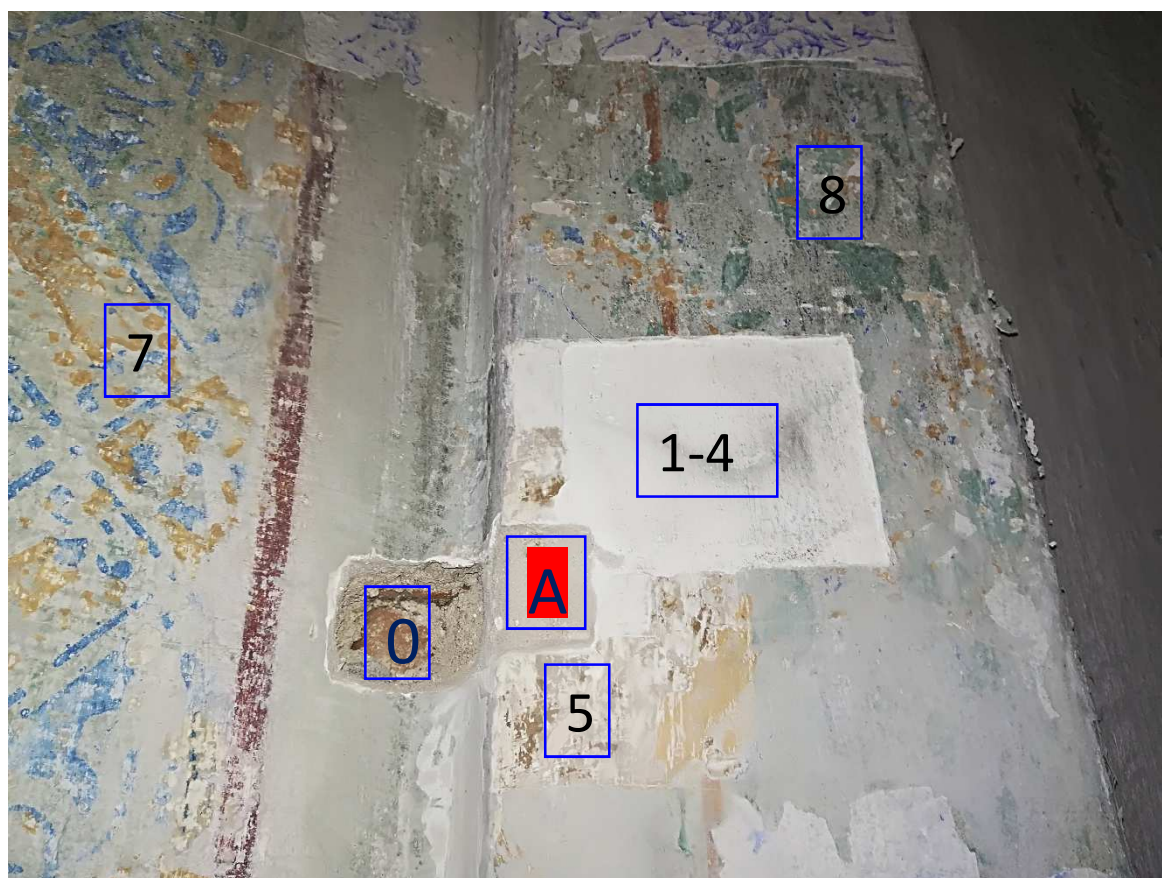
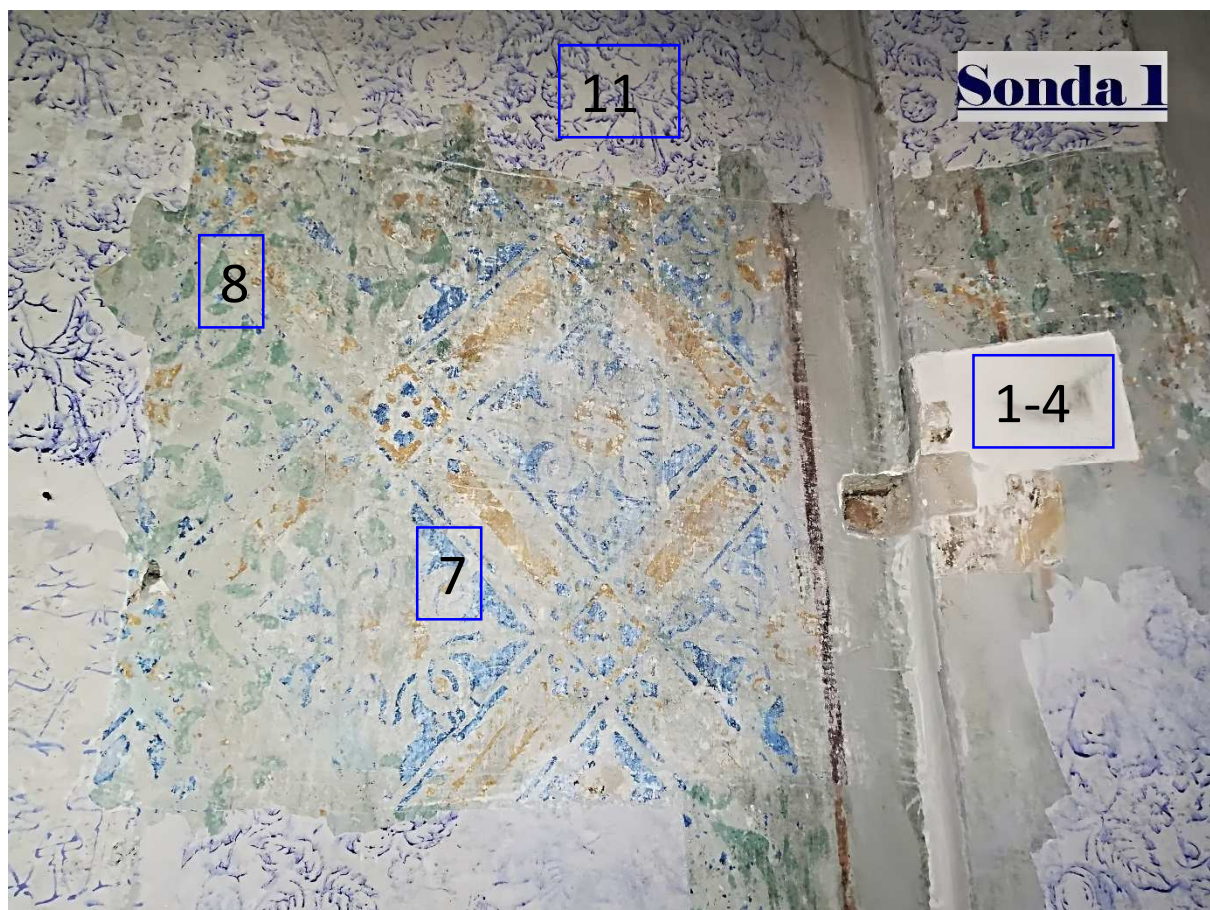

Foto 2 s povrchom na plastickom rámovaní kachlovej niky

Sonda 2 – veľkosti 80 x 90 cm

Umiestnenie: miestnosť č. 5, severná stena - strop, vo vzdialenosti 340 cm od podlahy.

Nález: stena: 7 svetlosivý podklad a ornamentálna výzdoba vo farebnosti: oker, modrá,
hnedočervená /caput mortum/
11 svetlosivý náter
strop: 7 svetlo modrá bordúra a tmavšia modrá linka
8 sivozelený náter a biele ornamenty
11 svetlý sivo-modrý náter

Vyhodnotenie: na stene je v sonde odkrytý v náterovej vrstve /7/ ornament v základnej schéme geometrický /kosoštvorce/, doplnený motívom ornamentu rastlinným /rozety/. Na strope je v tejto vrstve zistená svetlomodrá bordúra široká 12 cm s tmavšou modrou linkou širokou 5 mm posadenou v smere do vnútra stropu /označená plnou šípkou/. Následne je vo vrstve /8/ na stope zistený podklad sivo-zelenej farebnosti so subtílnym rastlinným ornamentom bielej farebnosti. Vrstvy 7 a 8 sa vzájomne prelínajú a je obťažné určiť presnú podobu výzdoby na jednotlivých vrstvách. Poslednou vrstvou /11/ je na strope aj stene (v sonde/ identifikovaný náter svetlej sivej farebnosti, ktorý v hornej časti pod stropom ukončuje valčekový dekor.

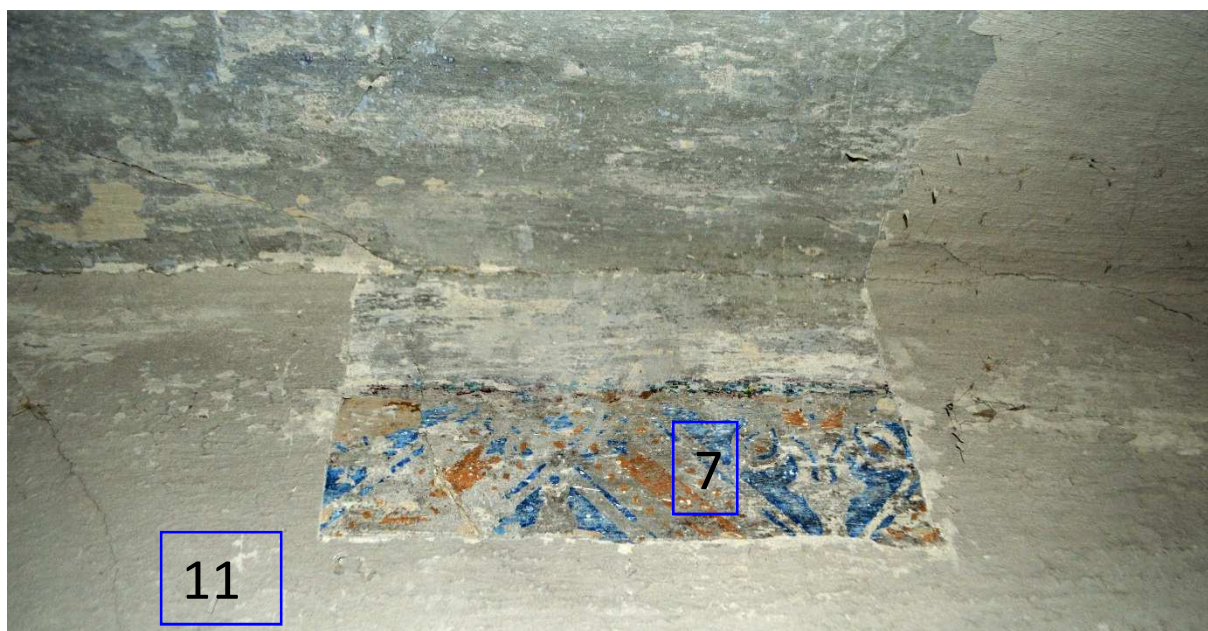
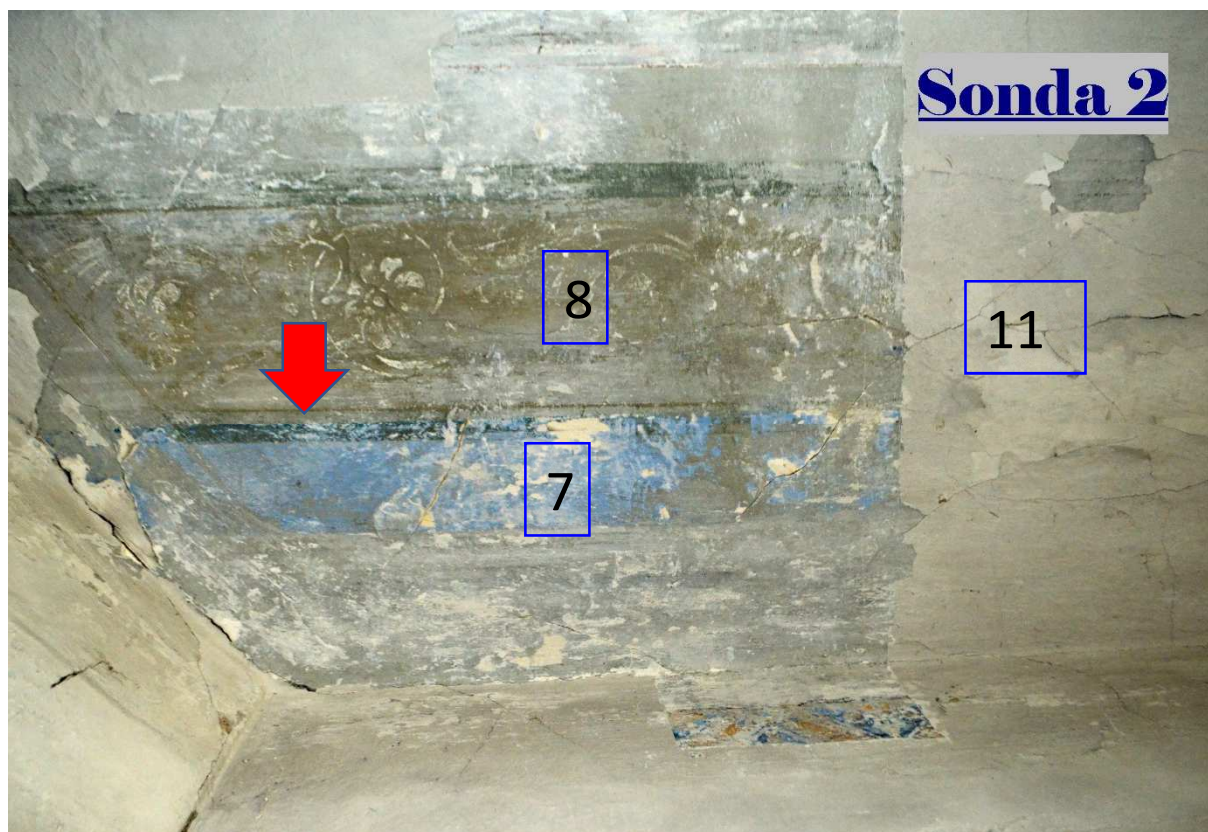

Foto 2 – detail spodnej časti sondy /na severnej stene/

Sonda 3 – veľkosti 20 x 35 cm

Umiestnenie: miestnosť č. 5, severná stena, vo vzdialenosti 157 cm od podlahy.

<u>Nález:</u>	4	biely vápenný náter
	5	náter okrovej farebnosti s hnedým ornamentom /fragmenty/
	7	svetlosivý podklad a ornamentálna výzdoba vo farebnosti: oker, modrá, hnedočervená /caput mortum/
	8	sivozelený podklad a ornamentálna výzdoba vo farebnosti: oker, zelená
	9	svetlý sivý náter /podklad/
	11	svetlosivý podklad a valčekový ornament modrej farebnosti /ultramarín/

Vyhodnotenie: detto ako sonda 1. V stratigrafii náterových vrstiev registrujeme jednu zmenu – identifikáciu náterovej vrstvy /9/, ktorá v sonde predstavuje monochrómny náter svetlo-sivej farebnosti.

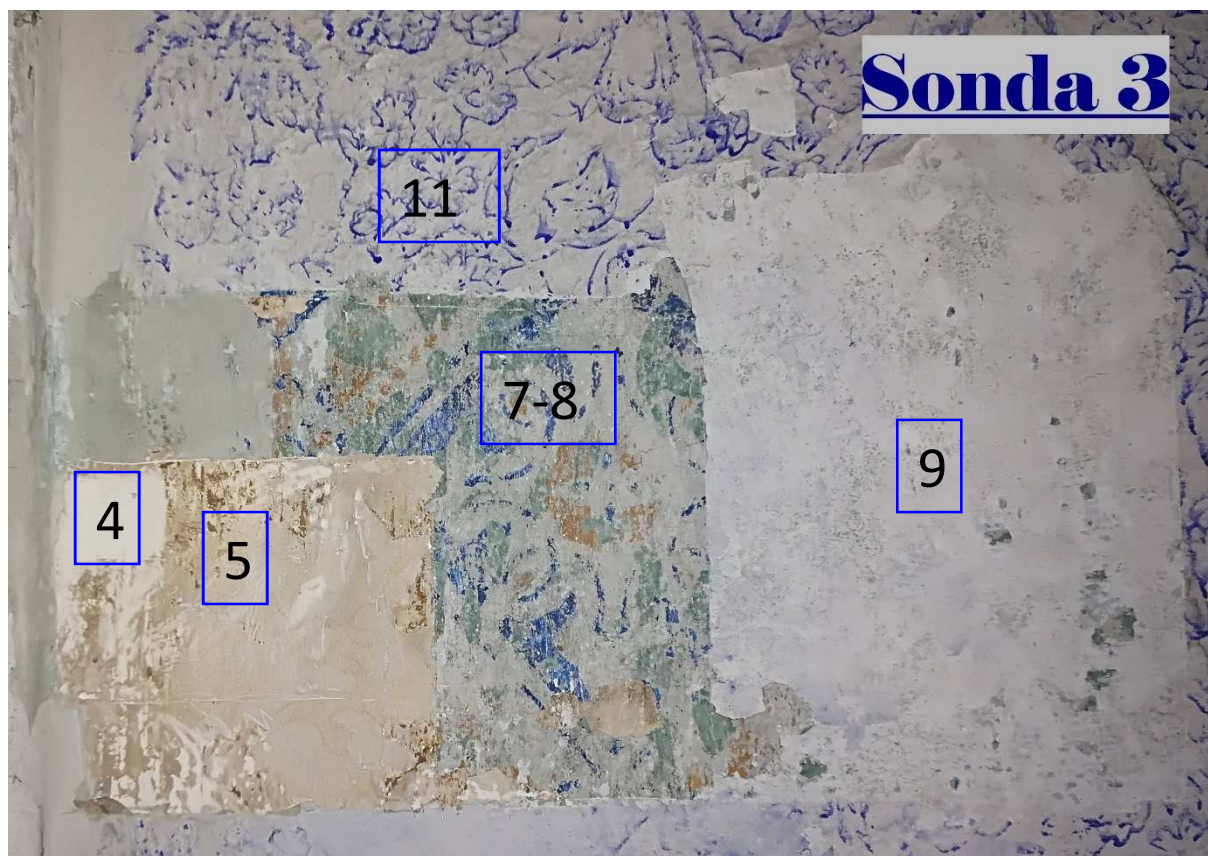

Foto 2, detail

Sonda 4 – veľkosti 100 x 68 cm

Umiestnenie: miestnosť č. 5, severná stena, vo vzdialenosti 270 cm od podlahy.

- Nález:
7	svetlosivý podklad a ornamentálna výzdoba vo farebnosti: oker, modrá, hnedočervená /caput mortum/
8	sivozelený podklad a ornamentálna výzdoba vo farebnosti: oker, zelená
9	svetlý sivý náter /podklad/, tmavomodrý /pruská modrá/ ornament, zem zelená /linka/
11	svetlosivý podklad a valčekový ornament modrej farebnosti /ultramarín/

Vyhodnotenie: v sonde odkryté vzájomne sa prekrývajúce náterové vrstvy /7 a 8/- foto 3, na ktorých je následne aplikovaný náter /9/ svetlo-sivej farebnosti s dekoratívnym pásom pod stropom. Tento tvoria opakované motívy rastlinných motívov umiestnených v strede štvorca – obdĺžnika so skosenými rohmi, rámovanie tvoria subtílné bodky modrej farebnosti, zhodnej s ústredným ornamentom /foto 2, detail/. Prechod k šablónovej maľbe na stene je tvorený linkou farebnosti hnedo-zelenej /zem zelená/, širokou 2 cm. Posledný náter /11/ je tvorený opäť modrým valčekovým dekorom.

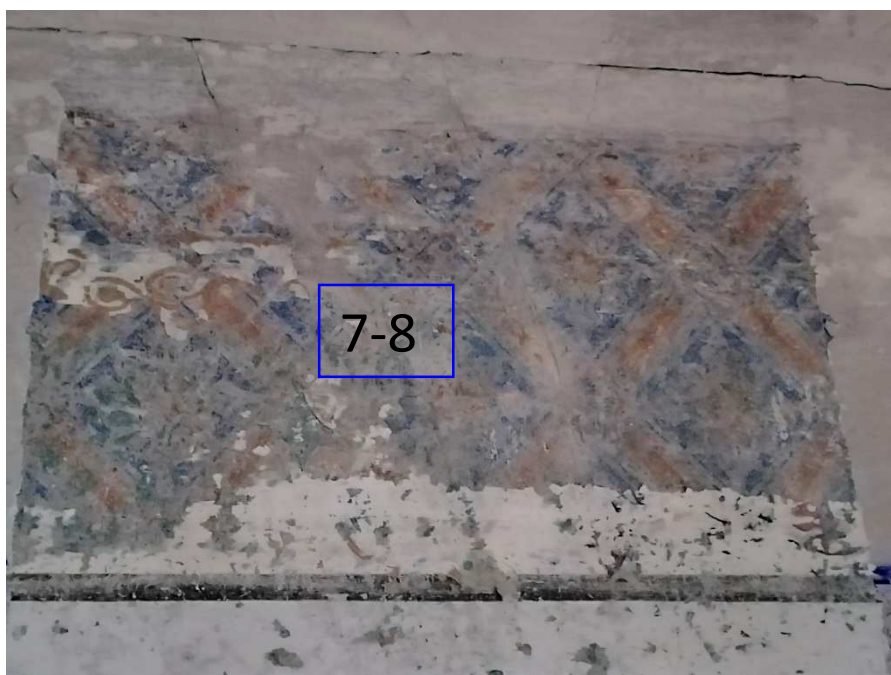

Foto 3, detail 2

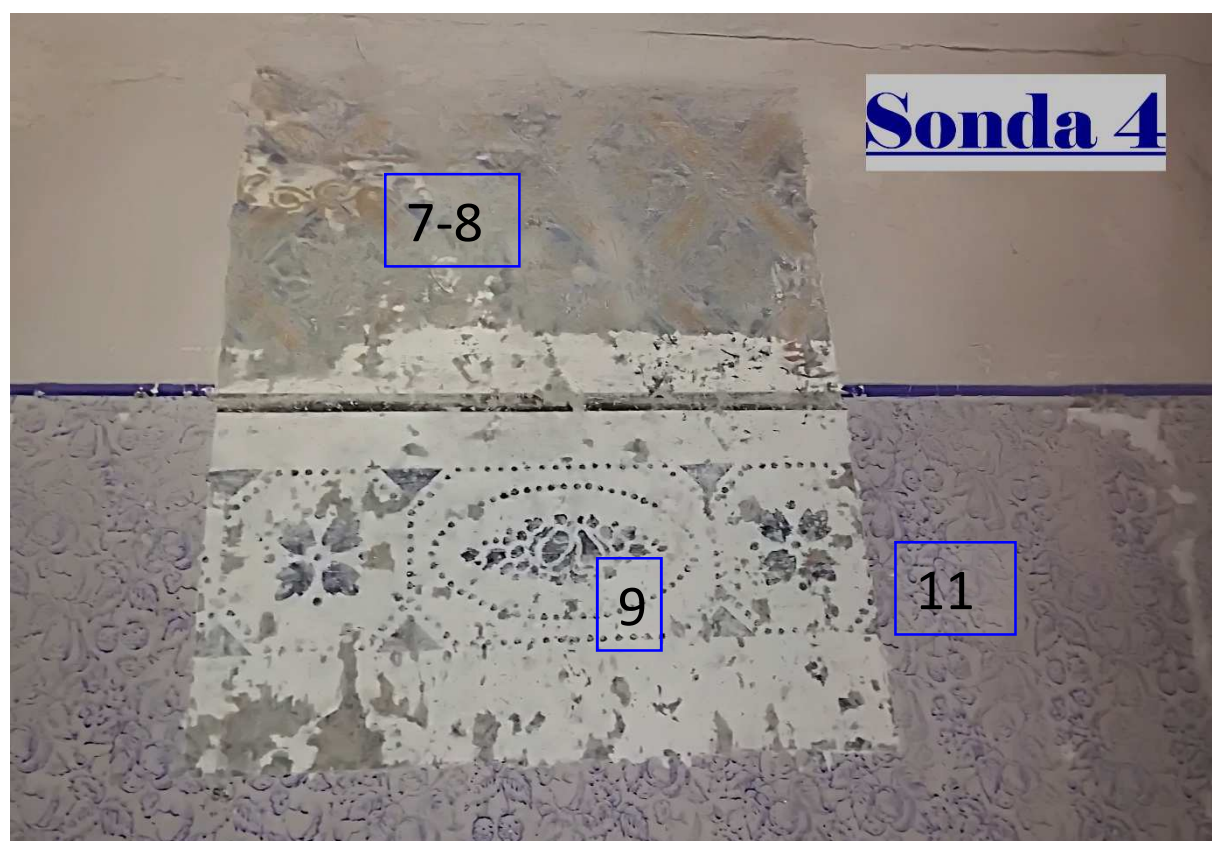

Foto 2, detail

Sonda 5 – veľkosti 56 x 35 cm

Umiestnenie: miestnosť č. 5, severná stena, vo vzdialenosti 146 cm od podlahy.

Nález:

7	svetlosivý podklad a ornamentálna výzdoba vo farebnosti: oker, modrá, hnedočervená /caput mortum/
9	svetlosivý náter
11	svetlosivý podklad a valčekový ornament modrej farebnosti /ultramarín/

Vyhodnotenie: v sonde odkrytá súvislo zachovaná náterová vrstva /7/ s geometricko-rastlinným ornamentom – foto 2, detail. V stratigrafii náterov je odkrytá väčšia časť plochy s náterovou vrstvou /9/, tvorenou tu monochrómnym náterom svetlej sivej farebnosti. Posledný náter /11/ je aj tu tvorený modrým valčekovým dekorom. Do výšky 146 cm od podlahy je na stenách obloženie soklovej časti keramickým obkladom.

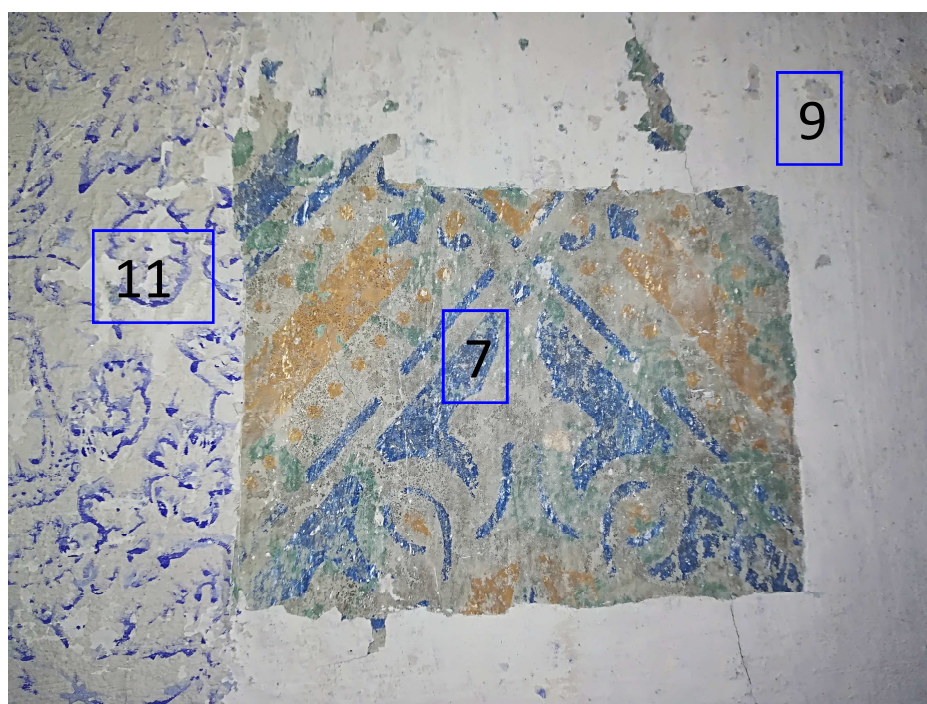

Foto 2, detail

Sonda 6 – veľkosti 18 x 29 cm

Umiestnenie: miestnosť č. 5, južná stena – východná špaleta okna, vo vzdialenosti 167 cm od podlahy.

<u>Nález:</u> stena:	7	svetlosivý podklad a ornamentálna výzdoba vo farebnosti: oker, modrá, hnedočervená /caput mortum/
	8	sivozelený podklad a ornamentálna výzdoba vo farebnosti: oker, zelená
	11	svetlosivý podklad a valčekový ornament modrej farebnosti /ultramarín/
špaleta:	7	svetlosivý podklad a zelené linky, doplnené hnedými úponkami rastlinného ornamentu /fragmenty/
	8	svetlo zelený monochrómny náter

Vyhodnotenie: v sonde sme sa zamerali na definovanie náterovej vrstvy 7 a 8 v špalete okenného otvoru. Na stene sú odkryté časti ornamentálnej výzdoby výrazného dekoratívneho charakteru /7-8/. V špalete okenného otvoru – foto 2 - na vrstve /7/ nachádzame vertikálne vedené linky /pravdepodobne kazetovanie/ zelenej farebnosti. Linky majú šírku 5 mm, prvá je vo vzdialenosti 5 cm od hrany špaleta – stena, vzdialenosť medzi linkami je 10 cm. Plocha je doplnená subtílnym štylizovaným ornamentom hnedej farebnosti, ktorý predstavuje s veľkou pravdepodobnosťou rozvilinový, úponkový ornament rozvinutý na celej ploche špalety. Vo vrstve 8 v špalete sme identifikovali monochrómny náter svetlo zelenej farebnosti. Posledný náter /11/ je tvorený opäť modrým valčekovým dekorom, v špalete svetlý sivo náter.

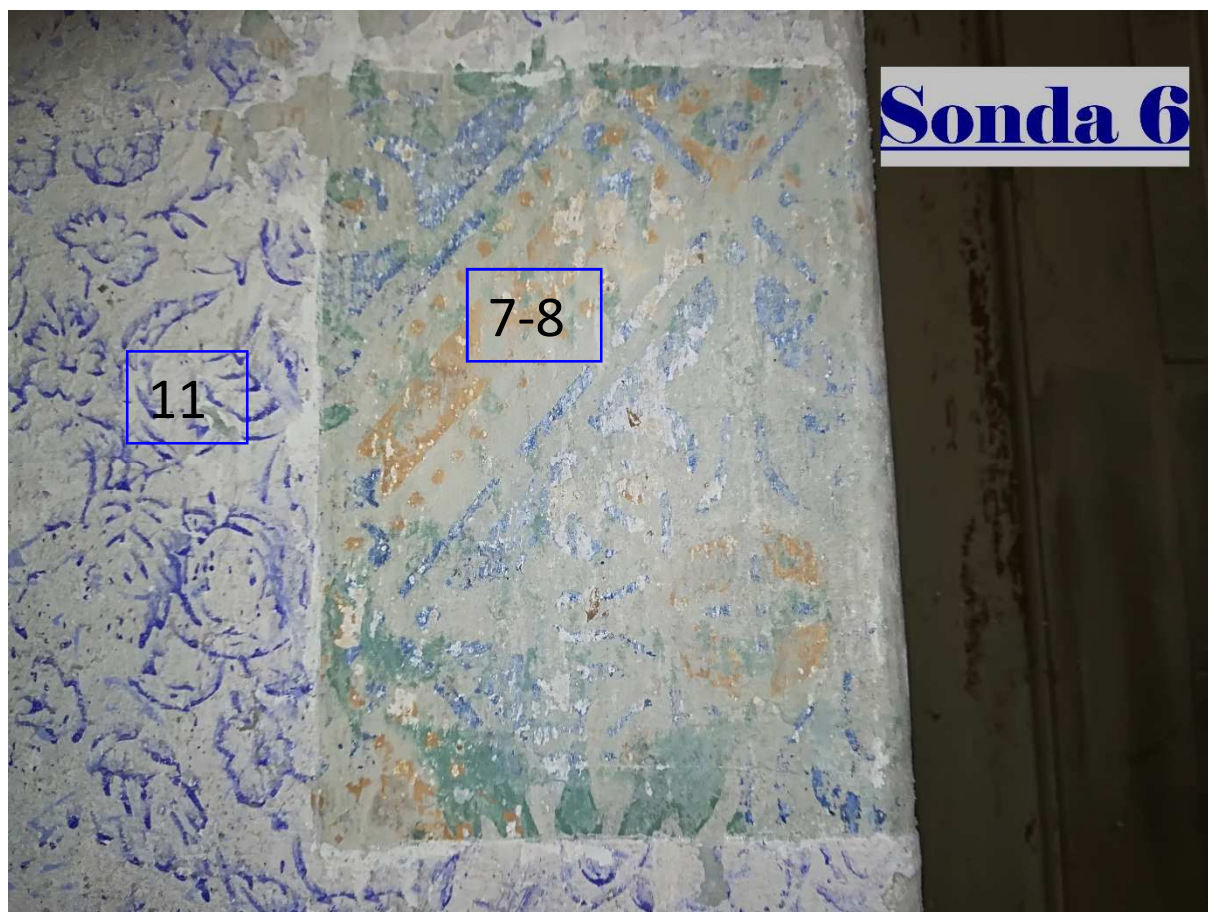

Foto 1, stena

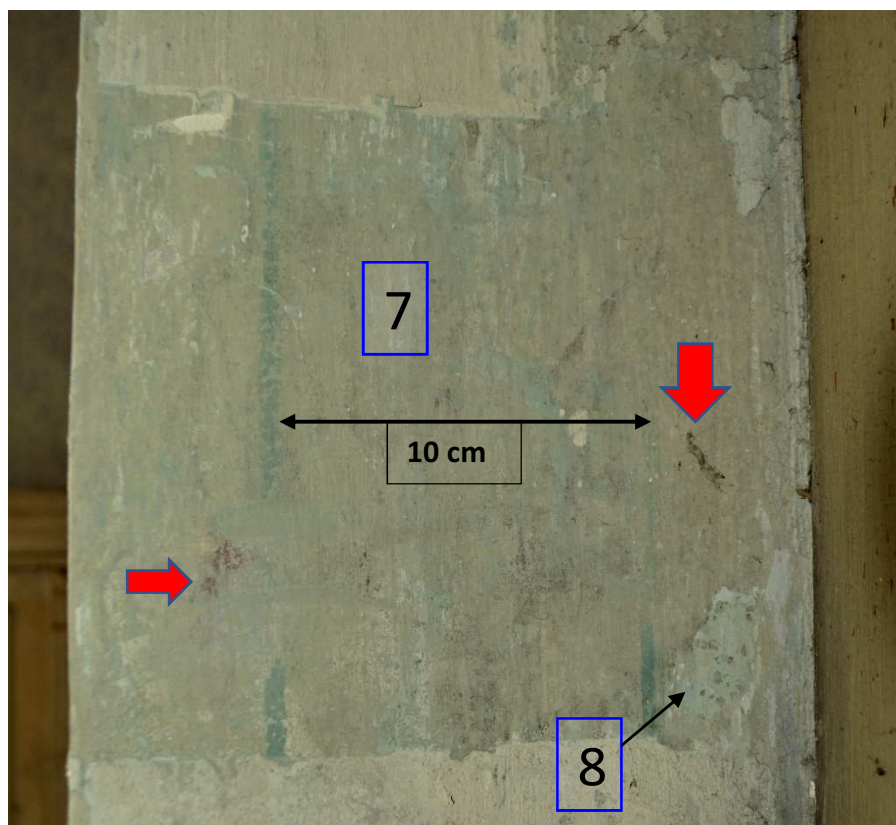

Foto 2, špaleta

Sonda 7 – veľkosti 31 x 26 cm

Umiestnenie: miestnosť č. 5, južná stena - západná špaleta okna, vo vzdialenosti 160 cm od podlahy.

<u>Nález:</u> stena:	4	biely vápenný náter
	7	svetlosivý podklad a ornamentálna výzdoba vo farebnosti: oker, modrá, hnedočervená /caput mortum/
	8	sivozelený podklad a ornamentálna výzdoba vo farebnosti: oker, zelená
	11	svetlosivý podklad a valčekový ornament modrej farebnosti /ultramarín/
špaleta:	4	biely vápenný náter
	5	náter sivej farebnosti
	7	svetlosivý podklad a zelené linky, doplnené hnedými úponkami rastlinného ornamentu /fragmenty/
	8	svetlo zelený monochrómny náter

Vyhodnotenie: detto ako sonda 6. Tu navyše odkrytá náterová vrstva /4/ - biely vápenný náter. V špalete vo vrstve /5/ nachádzame náter sivej farebnosti. Posledný náter /11/ na stene je tvorený aj tu modrým valčekovým dekorom.

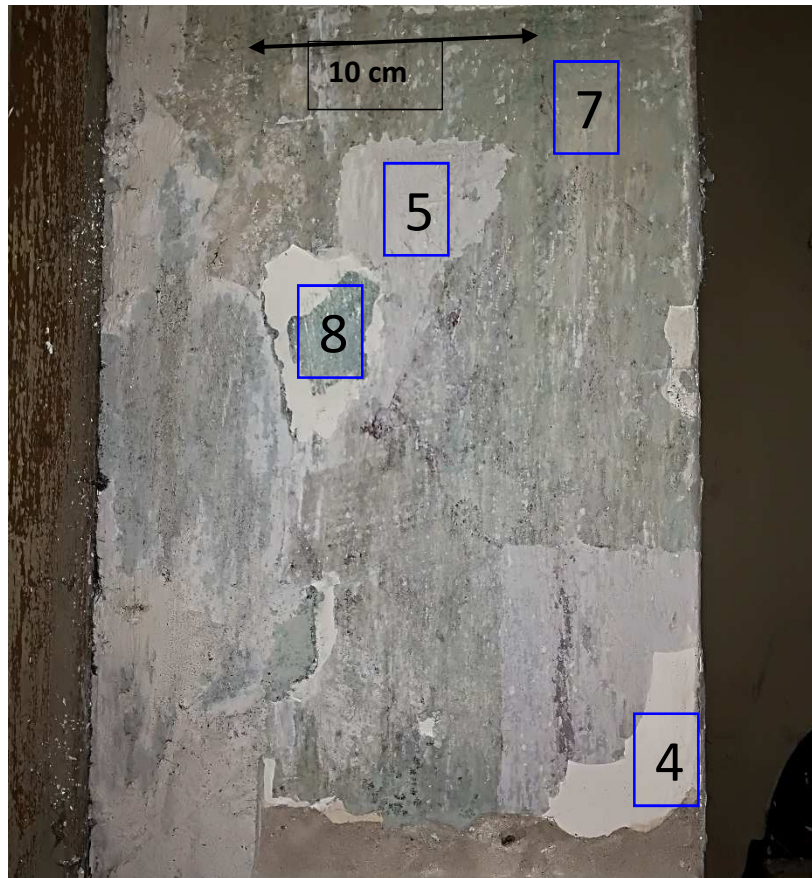
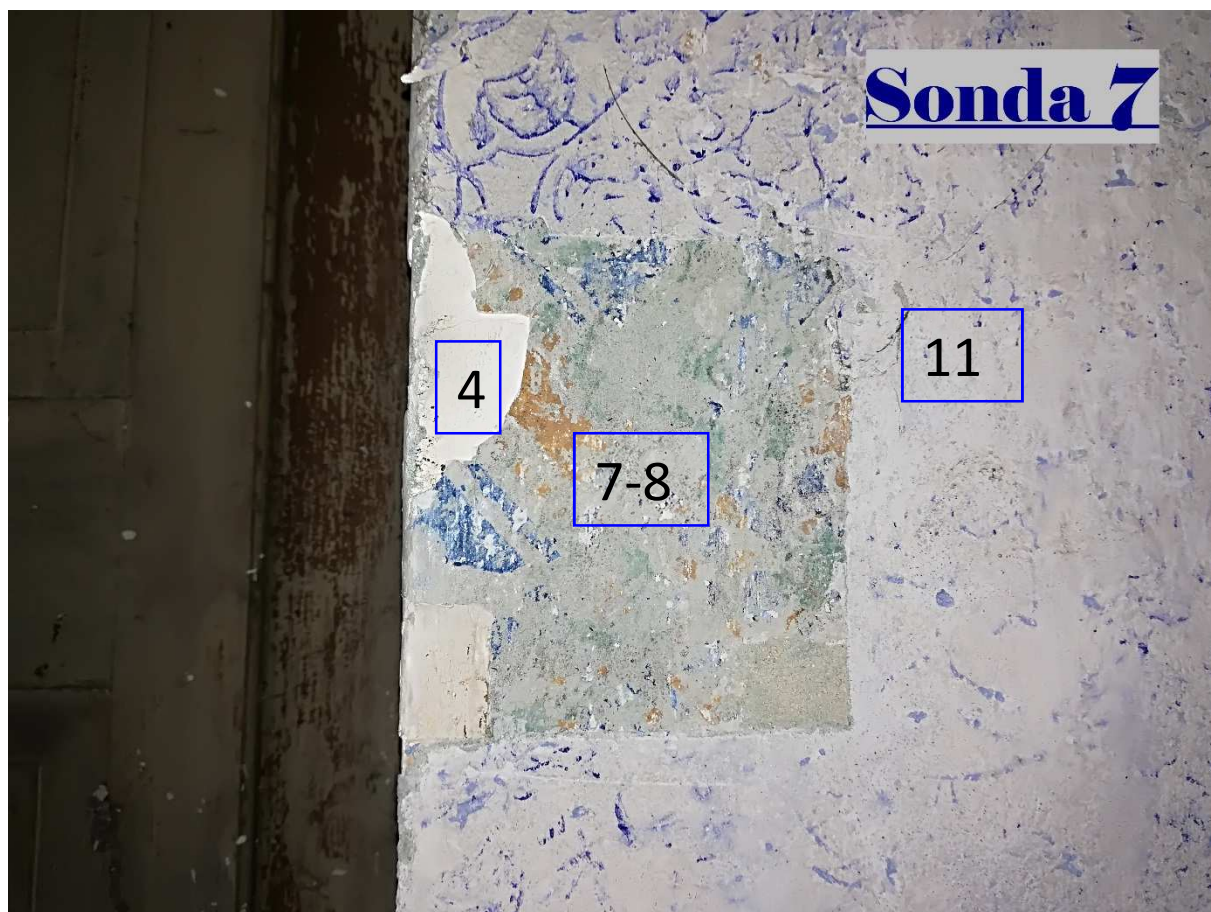

Foto 2, špaleta

Sonda 8 – veľkosti 120 x 26 cm

Umiestnenie: miestnosť č. 5, južná stena - strop, vo vzdialenosti 330 cm od podlahy.

<u>Nález:</u> stena:	A	omietková vrstva
	3,4	biele vápenné nátery
	5	náter sivej farebnosti – zelená obrysová linka /hore/
	6	náter biely vápenný /podklad/
	7	svetlosivý podklad a ornamentálna výzdoba vo farebnosti: oker, modrá, hnedočervená /caput mortum/
	8	sivozelený podklad a ornamentálna výzdoba vo farebnosti: oker, zelená
	11	náter biely
strop:	A	rákosové podbitie + omietková vrstva
	1	biely vápenný náter
	7	sivo-modrý podklad, tmavšie modré linky
	8	sivo-zelený podklad + geometricko-florálny ornament /hnedá/
	11	náter lomený biely

Vyhodnotenie: na pieskovo-vápennej omietke /A/ sú v sonde na stene identifikované náterové vrstvy /3,4/ tvorené nátermi bielymi vápennými. Nasleduje náter svetlej sivej farebnosti so zelenou obrysovou linkou /5/, vyznačená šípkou, ktorá je vytvorená vo vzdialenosti 7-8 cm pod stropom. Na podkladovom bielom vápennom nátere nachádzame ornamentálnu šablónovú maľbu /7/. Tiež fragmenty náterovej vrstvy /8/, ktorá je ukončená vo vzdialenosti 20 cm pod stropom. Posledný náter tu je náter biely /11/. Na strope sme zistili rákosové podbitie tvoriace nosič pre omietkovú vrstvu /A/. Vo vrstvách /7-8/ tu nachádzame geometrické – linkové rámovanie okrajovej časti stropu v modrej resp. šedo-zelenej farebnosti. Vo vzdialenosti 72 cm od steny je na strope aplikovaný listový /?/ ornament v hnedej farebnosti. Posledný náter je lomený biely /11/.

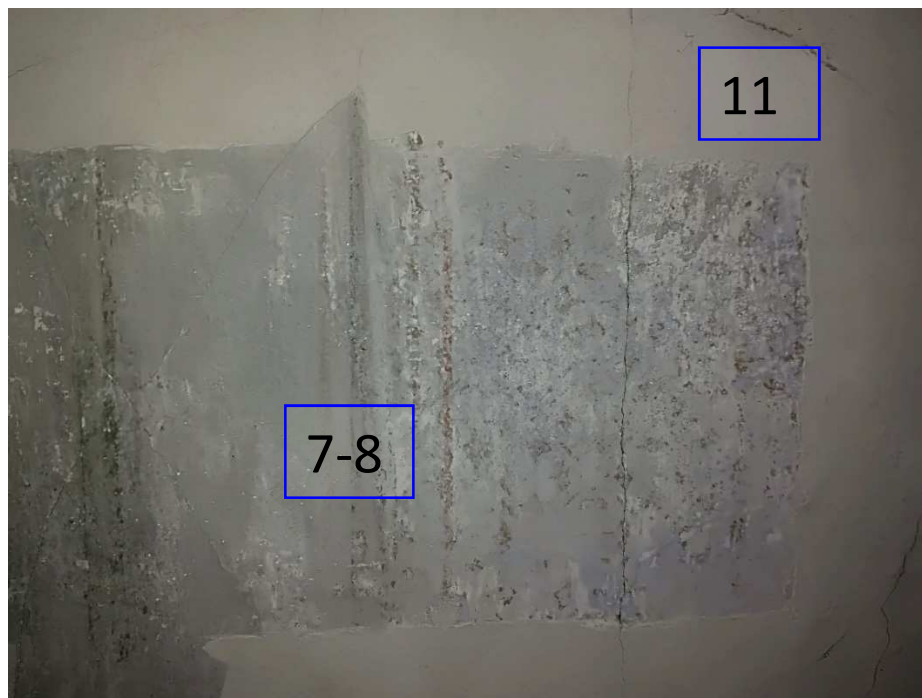

Foto 3, strop - detail

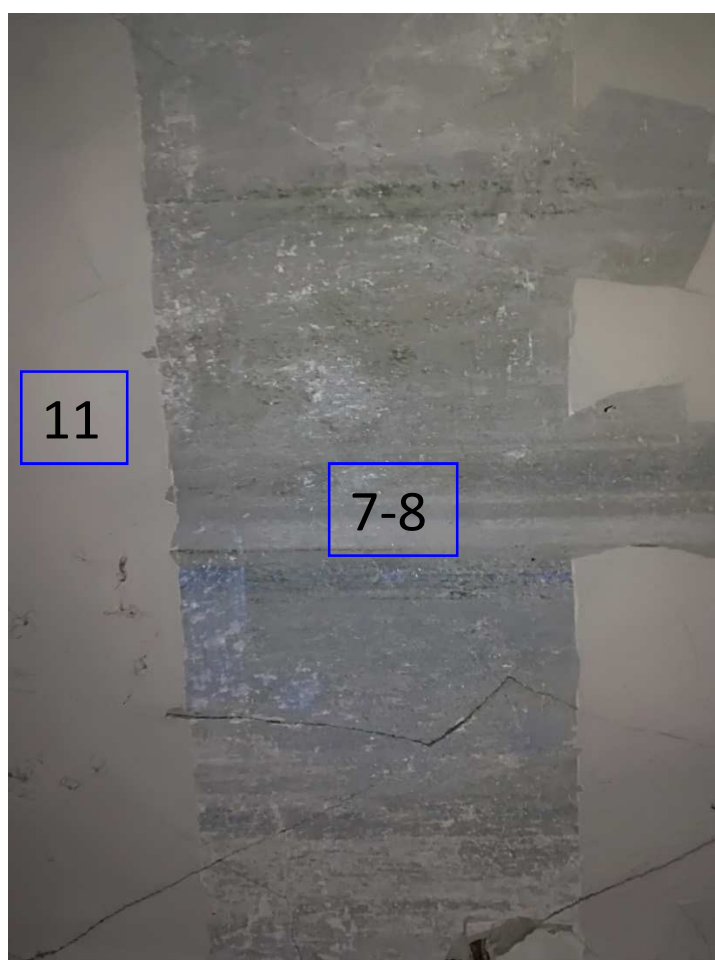
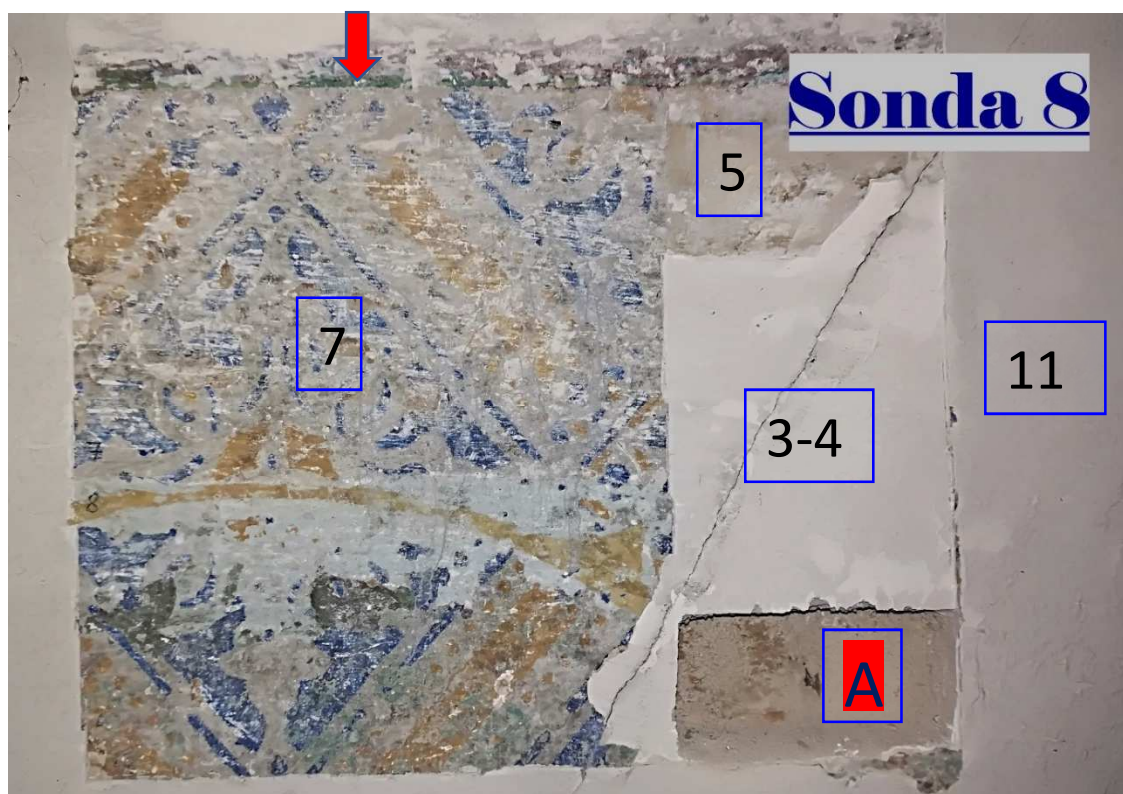

Foto 2, strop

Sonda 9 – veľkosti 58 x 90 cm

Umiestnenie: miestnosť č. 5, strop v juhozápadnom kúte.

<u>Nález:</u>	1	biely vápenný náter
	7	sivo-modrý podklad, tmavšie modré linky
	8	sivo-zelený podklad + geometricko-florálny ornament /hnedá/
	11	biely lomený náter

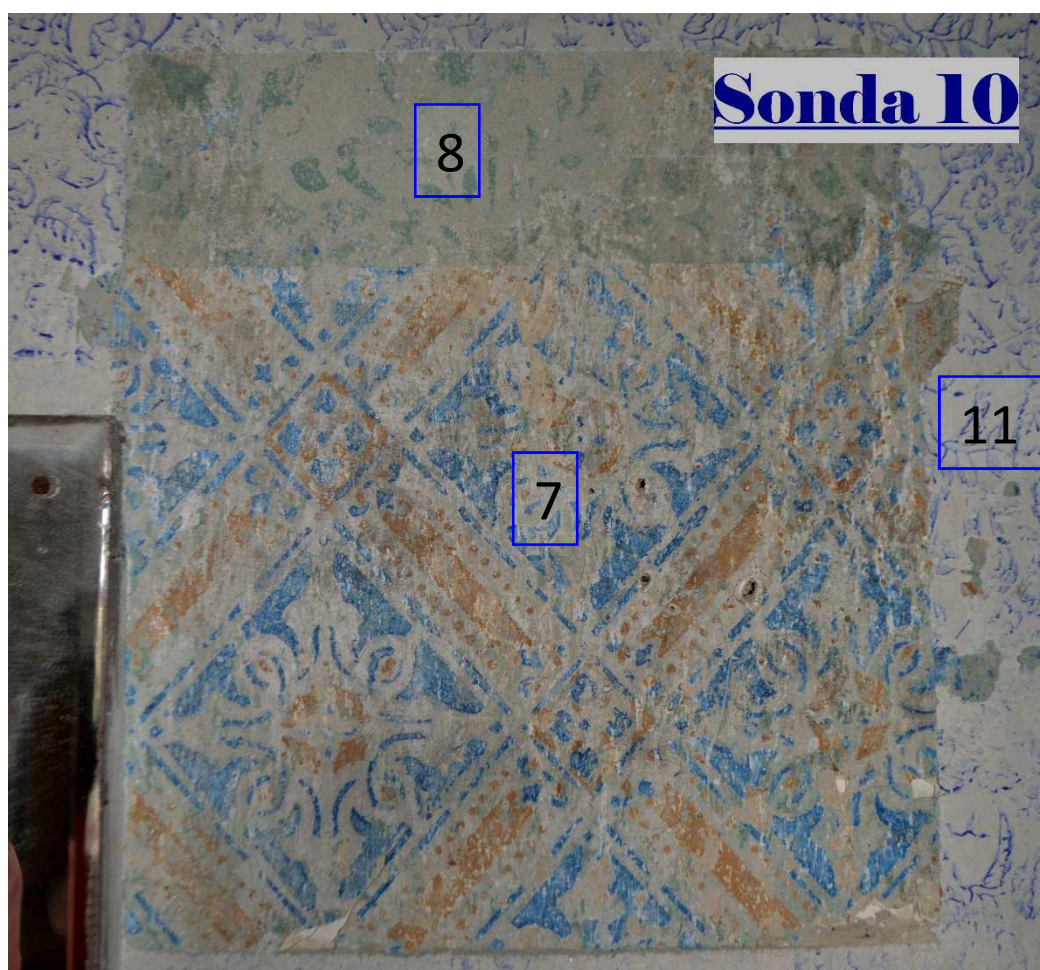
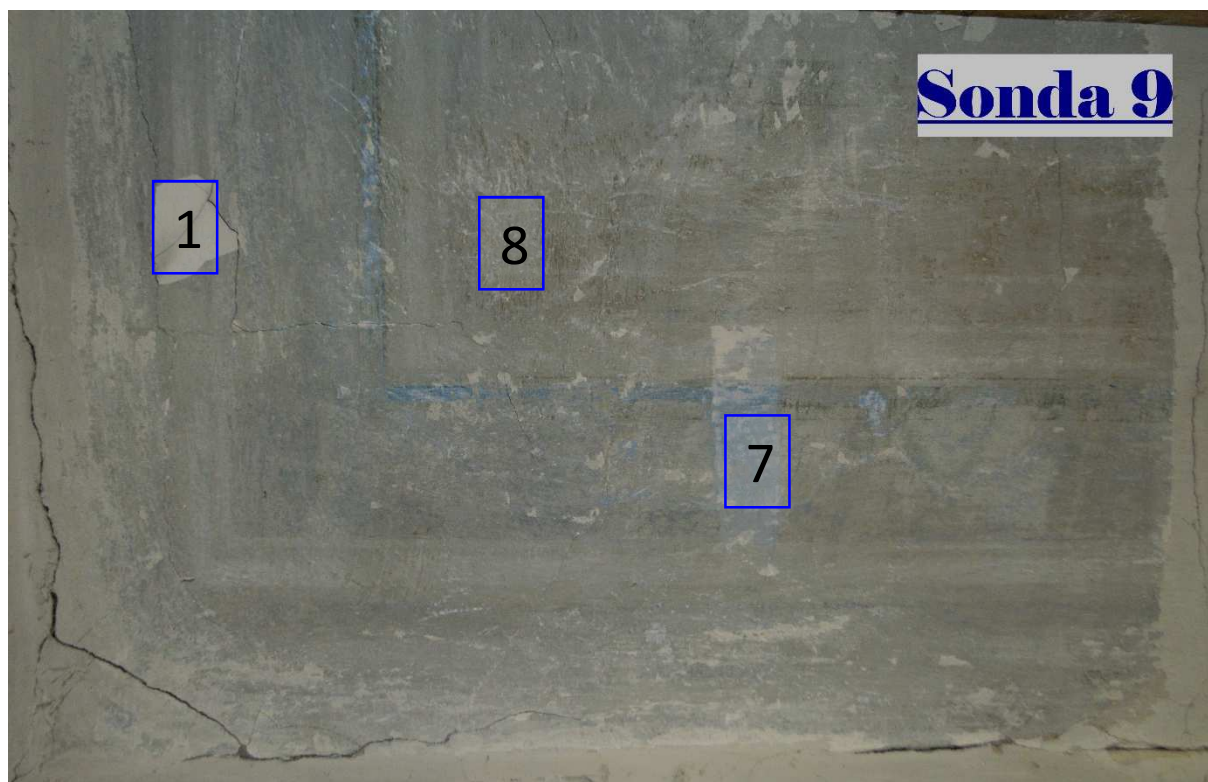
Vyhodnotenie: detto ako sonda č. 8 /strop/.

Sonda 10 – veľkosti 41 x 36 cm

Umiestnenie: miestnosť č. 5, západná stena, vo vzdialenosti 162 cm od podlahy a 30 cm vľavo od dvernej zárubne.

<u>Nález:</u>	7	svetlosivý podklad a ornamentálna výzdoba vo farebnosti: oker, modrá, hnedočervená /caput mortum/
	8	sivozelený podklad a ornamentálna výzdoba vo farebnosti: oker, zelená
	11	svetlosivý podklad a valčekový ornament modrej farebnosti /ultramarín/

Vyhodnotenie: v sonde sme sa zamerali na odkrytie vrstiev 7 a 8. Najmä vrstva 7 je tu zachovaná plošne a v dobrom technickom stave.

Sonda 11 – veľkosti 23 x 31 cm

Umiestnenie: miestnosť č. 6, západná stena, vo vzdialenosti 140 cm od podlahy.

<u>Nález:</u>	A	omietková vrstva
	1,2	biele vápenné nátery
	3	svetlá sivá /podklad/ + šablónová maľba /?/ kvetinový ornament, farebnosť: modrá, biela, hnedá
	4	náter sivo-modrý svetlý /krycí/
	5	svetlo zelený podkladový náter + florálny ornament zelenej farebnosti
	6	náter farebnosti – svetlý oker
	7	sivo-modrý svetlý podkladový náter + modrý ornament

Vyhodnotenie: v sonde na omietkovej vrstve /**A**/ sme v prvých dvoch náterových vrstvách identifikovali nátery biele vápenné /**1,2**/. Nasleduje vrstva /**3**/ s výrazne dekoratívnou úpravou povrchu steny, ktorá je tvorená šablónovou maľbou s výrazným kvetinovým ornamentom, dominantnou farbou motívu je modrá a biela – foto 2, detail. Túto vrstvu v ďalšej úprave stien zakrýva náter sivo-modrý, monochrómny /**4**/ a nasleduje náterová vrstva /**5**/ zastúpená svetlým zeleným podkladovým náterom, na ktorom je aplikovaný valčekový ornament zelenej farebnosti. Nasleduje opäť náter monochrómny svetlej okrovej farebnosti /**6**/, na ktorom evidujeme ako posledný v stratigrafii náterov náter svetlej sivo-modrej farebnosti /podkladový/ na ktorom je abstraktný ornament modrej farebnosti /**7**/.

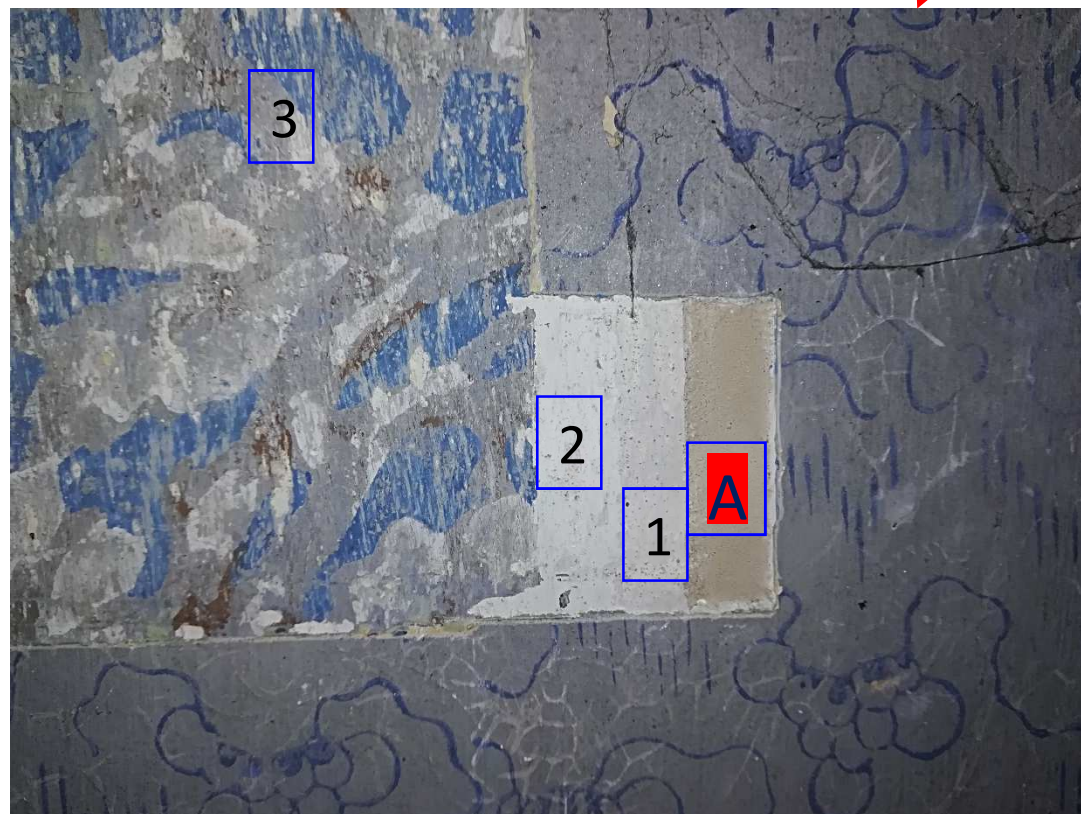
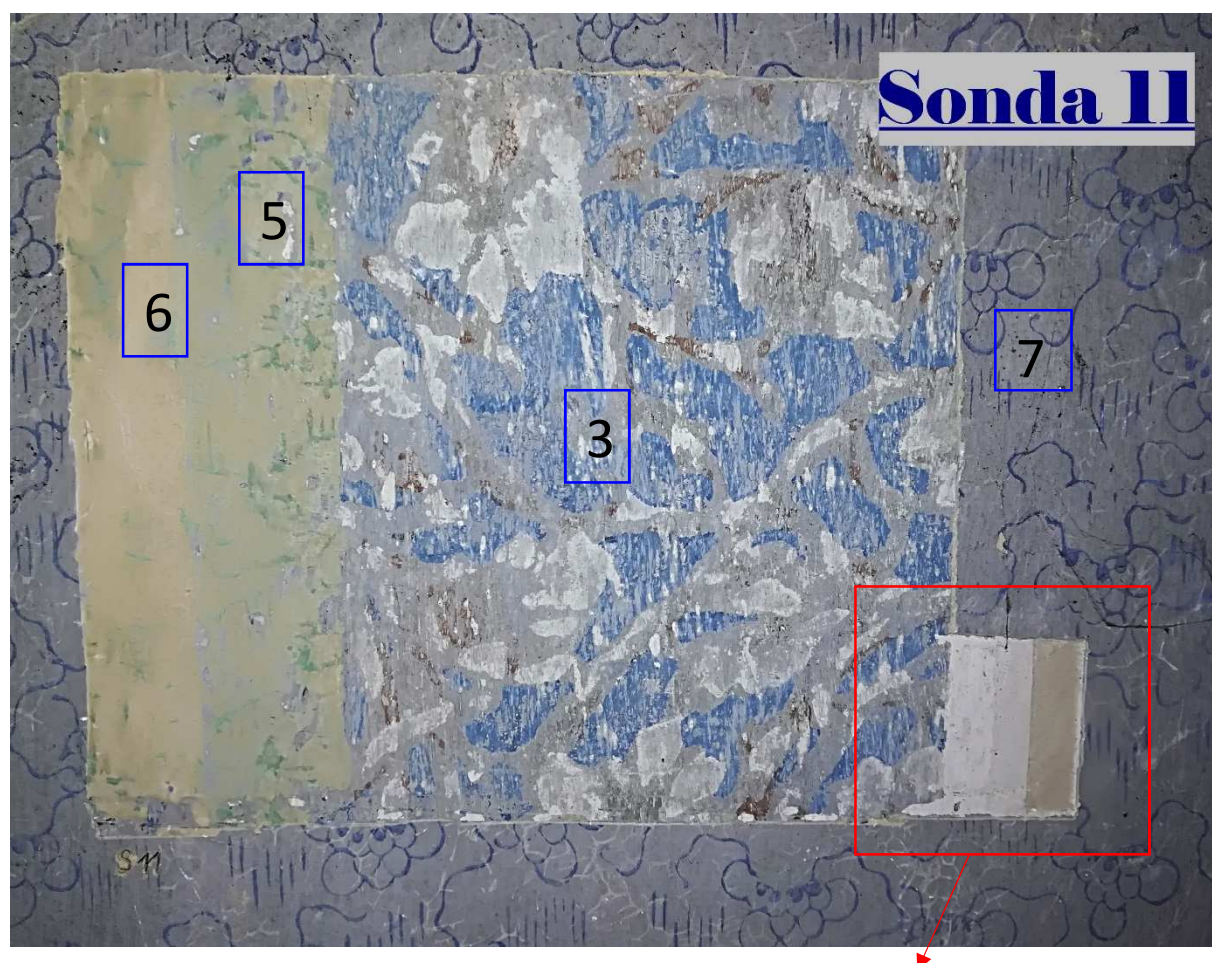

Foto 2, detail

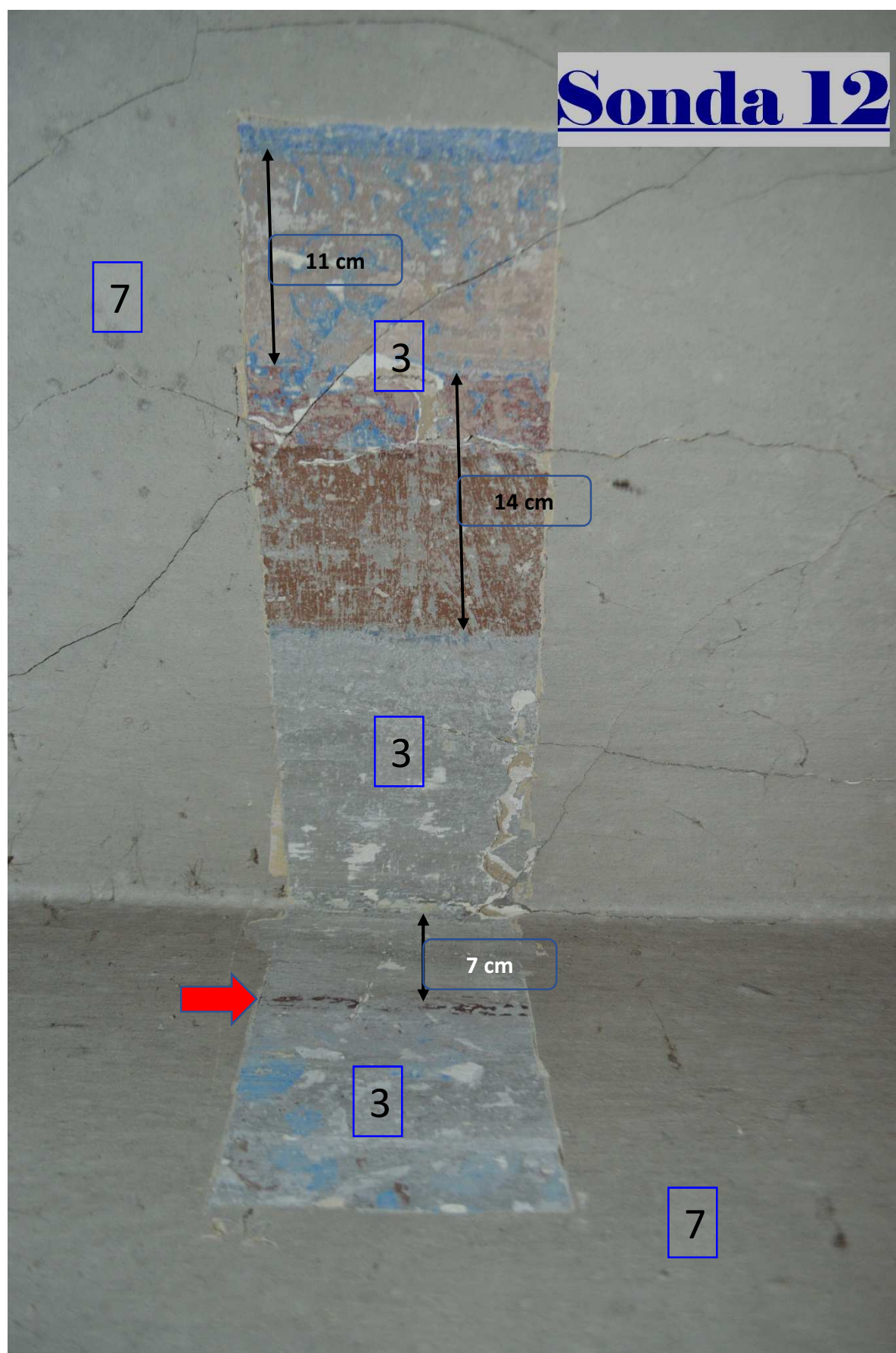
Sonda 12 – veľkosti 54 x 11 cm

Umiestnenie: miestnosť č. 6, severná stena – strop, vo vzdialenosti 344 cm od podlahy.

Nález:

strop:	3	hnedý rám + rám svetlo sivej farebnosti
	7	náter svetlý sivý
stena:	3	svetlá sivá /podklad/ + šablónová maľba /?/ kvetinový ornament, farebnosť: modrá, biela, hnedá
	7	sivý svetlý

Vyhodnotenie: v sonde sme sa zamerali na odkrytie výtvarne a materiálovo najhodnotnejšej vrstvy, ktorou je v stratigrafii náterov vrstva /3/. Na strope jej súčasťou je obvodová pasparta v dominantnom páse tvorenou hnedým náterom. Na stene je to šablónová maľba v modro-bielej farebnosti. Túto ukončuje vo vzdialenosti 7 cm od stropu 1 cm široká linka hnedej farebnosti – označená plnou šípkou.

Sonda 13 – veľkosti 41 x 36 cm

Umiestnenie: miestnosť č. 6, severná stena, vo vzdialenosti 139 cm od podlahy, vpravo pri dvernom otvore

<u>Nález:</u>	3	svetlá sivá /podklad/ + šablónová maľba /?/ kvetinový ornament, farebnosť: modrá, biela, hnedá
	4	náter sivo-modrý svetlý /krycí/
	5	svetlo zelený podkladový náter + florálny ornament zelenej farebnosti
	6	náter farebnosti – svetlý oker
	7	sivo-modrý svetlý podkladový náter + modrý ornament

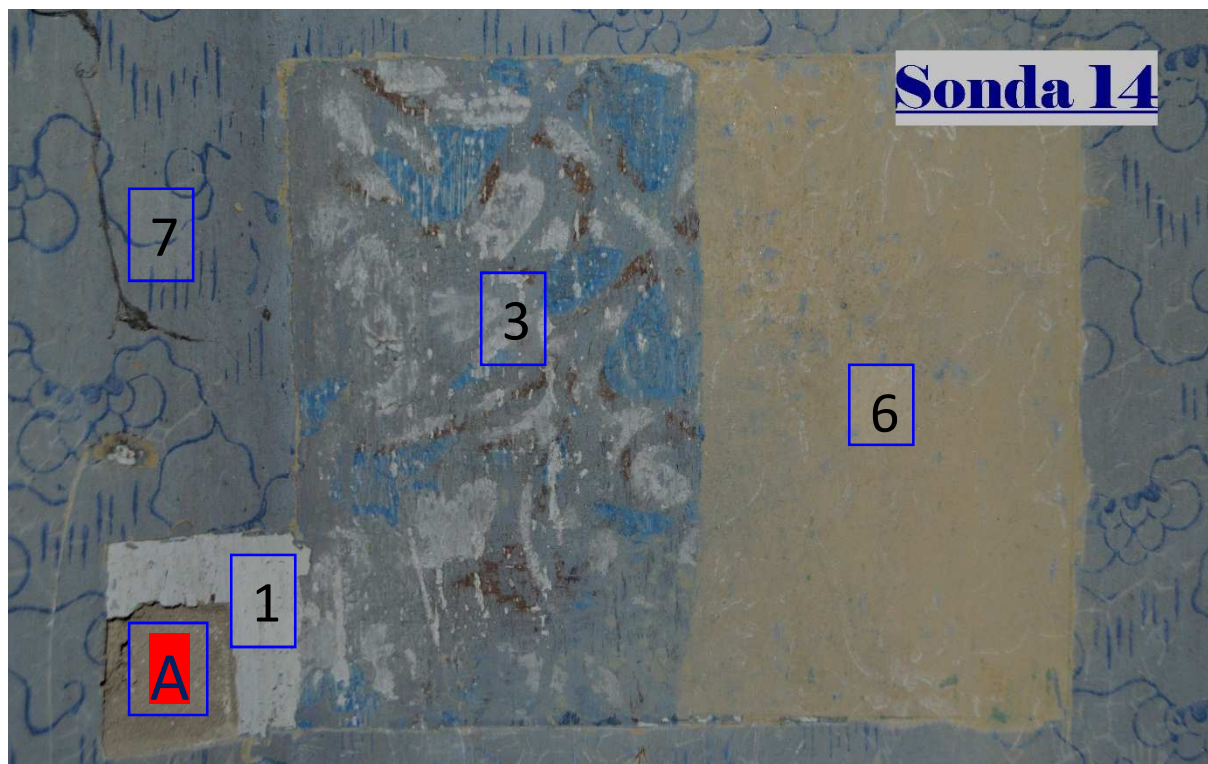
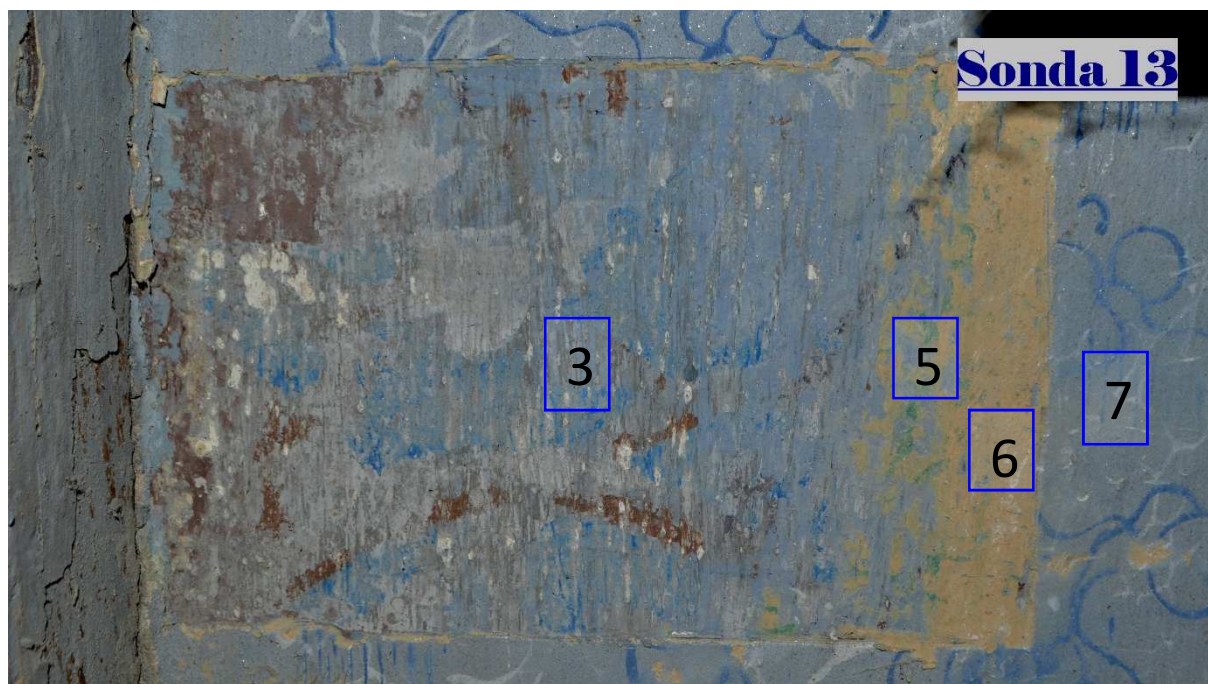
Vyhodnotenie: detto ako sonda č. 11. V prípade tejto sondy konštatujeme výrazne fragmentárny stav náterovej vrstvy /5/.

Sonda 14 – veľkosti 20 x 28 cm

Umiestnenie: miestnosť č. 6, východná stena, vo vzdialenosti 146 cm od podlahy.

<u>Nález:</u>	A	omietková vrstva
	1	biely vápenný náter
	3	svetlá sivá /podklad/ + šablónová maľba /?/ kvetinový ornament, farebnosť: modrá, biela, hnedá
	6	náter farebnosti – svetlý oker
	7	sivo-modrý svetlý podkladový náter + modrý ornament

Vyhodnotenie: na tehlovom murive je nanesená pieskovo-vápenná omietka /**A**/. Prvý náter /1/ je biely vápenný. V stratigrafii náterov sme odkryli nosnú vrstvu /3/ s kvetinovým ornamentom. V sonde prezentované sú ďalej vrstvy /6/ - okrový náter a posledná vrstva s abstraktným valčekovým ornamentom /7/.

Sonda 15 – veľkosti 12 x 18 cm

Umiestnenie: miestnosť č. 6, južná stena a západná špaleta okna, vo vzdialenosti 154 cm od podlahy.

<u>Nález:</u>	stena:	B	omietková vrstva
		1	biely vápenný náter
		3	svetlá sivá /podklad/ + šablónová maľba /?/ kvetinový ornament, farebnosť: modrá, biela, hnedá
		7	sivo-modrý svetlý podkladový náter + modrý ornament
	špaleta	B	omietková vrstva
		5	biely /podkladový/ náter
		6	náter farebnosti oker svetlý
		7	sivo-modrý svetlý podkladový náter + modrý ornament

Vyhodnotenie: na stene ako primárny registrujeme náter biely vápenný /1/, v stratigrafii sme následne odkryli vrstvu /3/ s kvetinovým ornamentom a ako poslednú vrstvu /7/ s abstraktným valčekovým dekorom. V okolí okenného otvoru registrujeme sekundárnu omietkovú vrstvu /B/, táto je ako jediná aj na v špalete okenného otvoru. Na nej potom nachádzame ako prvý náter svetlej okrovej farebnosti / / aplikovaný na biely podkladový náter /5/. Nasleduje posledná vrstva s abstraktným valčekovým ornamentom /7/.

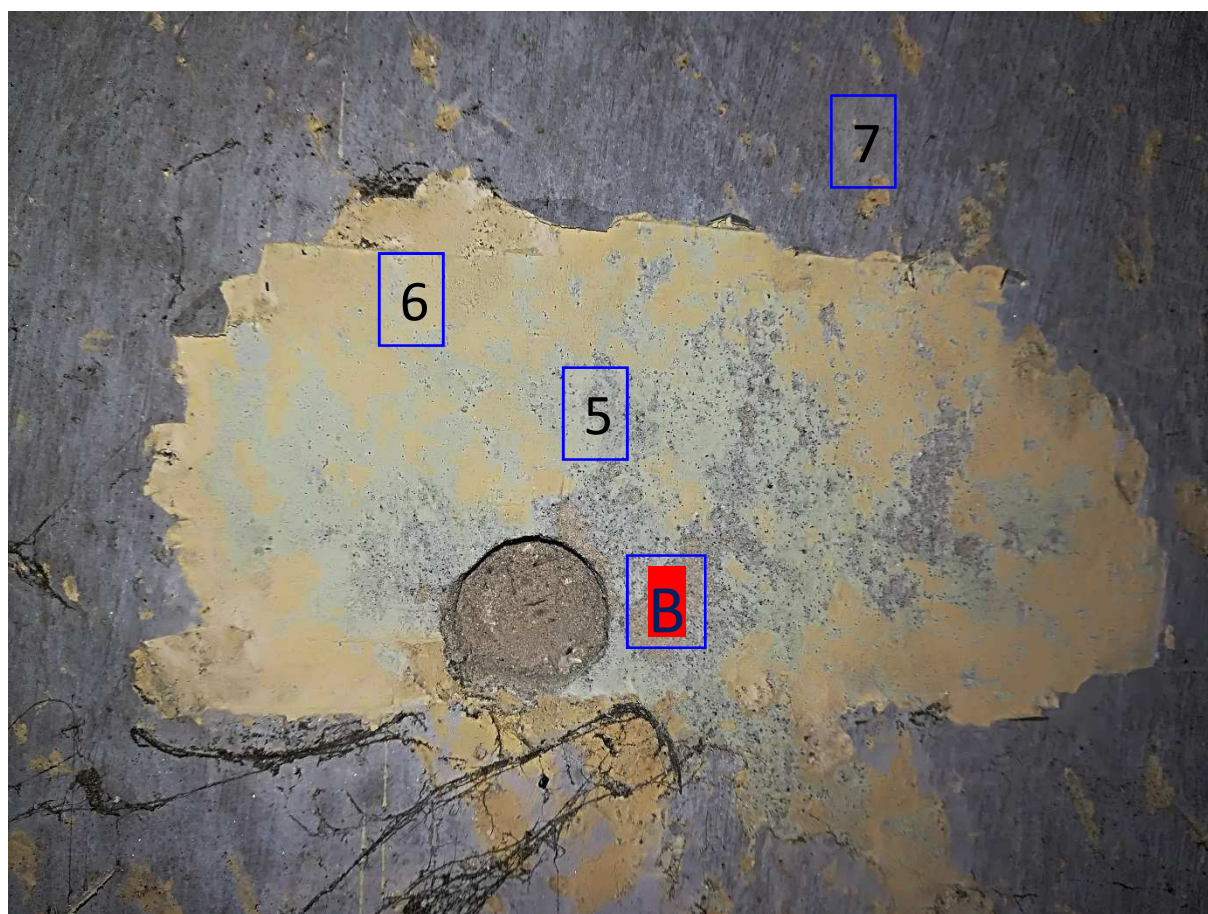
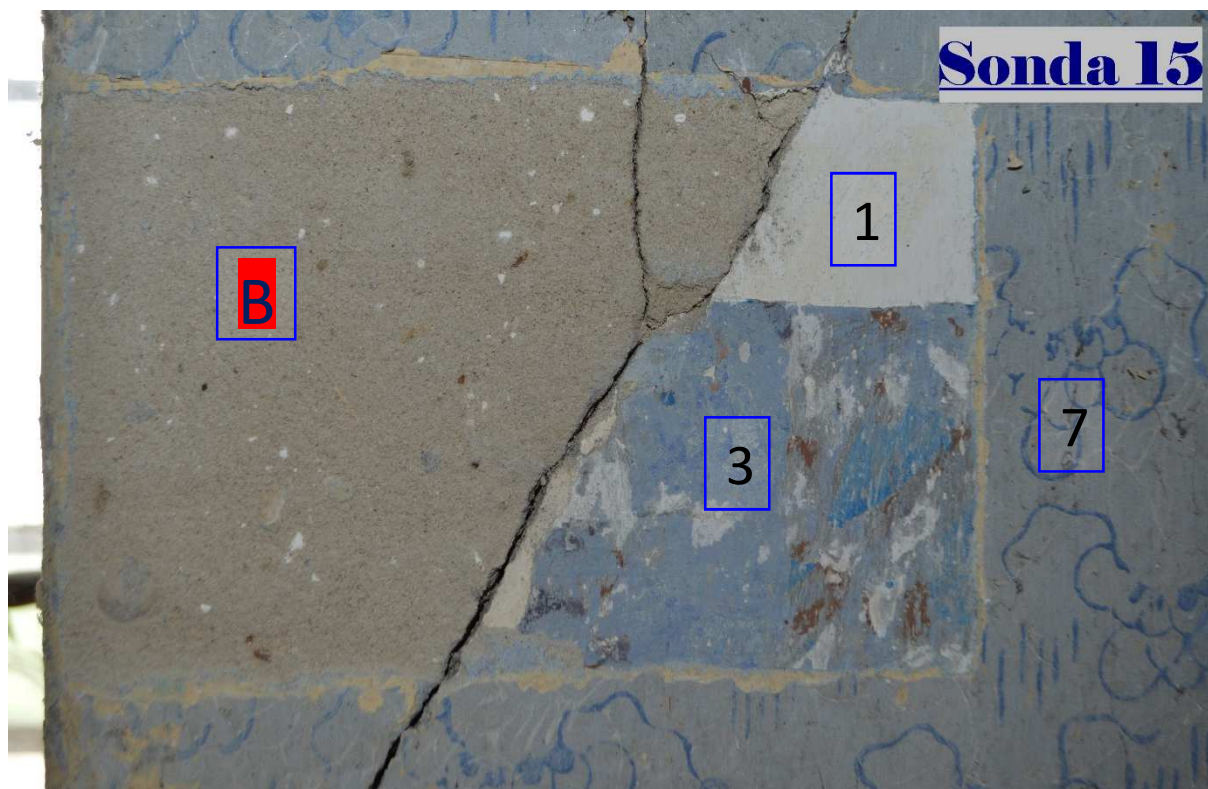

Foto 2, špaleta okna

Legenda omietok a povrchových náterov

0 nosič omietkových vrstiev - tehlové murivo

Miestnosť č. 5

Omietka A Vápenno- piesková jemnozrnná omietka sivo-okrovej farby, v omietke občasný výskyt vápenných hrudiek veľkosti do 5 mm. Omietka je nanášaná v dvoch vrstvách, spodná je hrúbky 2-2,5 cm, s pieskom frakcie do 2 mm, vrchná je jemnejšia, hrúbky 0,5-1 cm, s pieskom frakcie do 1 mm. Omietka je drolivá, avšak s dostatočnou adhéziou k podkladu. Omietka pokrýva steny miestnosti od úrovne keramického obkladu a plynulo prechádza na strop.

Historizmus, koniec prvej polovice 19.stor.

Náterové vrstvy:

- 1-4 biele vápenné nátery
- 5 náter okrovej farebnosti s hnedým ornamentom /fragmenty/
- 6 náter biely vápenný
- 7 svetlosivý podklad a ornamentálna výzdoba vo farebnosti: oker, modrá, hnedočervená /caput mortum/

8 sivozelený podklad a ornamentálna výzdoba vo farebnosti: oker, zelená

Zaradenie: koniec 1. polovice 19. storočia až koniec 1/3 20. storočia

Omietka B Vápenno- cementová omietka sivej farby s pieskom frakcie do 2 mm, hrúbky do 3 cm. Omietka je pomerne tvrdá, priamo na ňu bol nalepený keramický obklad siahajúci do výšky cca 120 cm. Omietka pokrýva len tenký pás nad týmto obkladom, na ktorom bola zosekaná omietka A a svojím horným okrajom sa na ňu plynulo napája.

Novodobá, koniec 2. tretina 20. stor.

Náterové vrstvy:

- 9 svetlý sivý náter /podklad/, tmavomodrý /pruská modrá/ ornament, zem zelená /linka/

- 10 svetlosivý podklad a valčekový ornament modrej farebnosti
11 svetlosivý podklad a valčekový ornament modrej farebnosti /ultramarín/
Zaradenie: 1/3 20. storočia až začiatok 2/2 20. storočia

Miestnosť č. 6

Omietka A

Vápenno-piesková omietka sivo-okrovej farby, hrúbky do 3 cm, s pieskom frakcie do 1mm, v omietke občasný výskyt vápenných hrudiek veľkosti do 2 mm. Omietka je droľivá, avšak s dostatočnou adhéziou k podkladu, pokrýva plochy stien miestnosti a plynulo prechádza na strop.

Historizmus, koniec prvej polovice 19.stor.

Náterové vrstvy:

- 1,2 biele vápenné nátery
3 svetlá sivá /podklad/ + šablónová maľba /?/ kvetinový ornament, farebnosť: modrá, biela, hnedá

- 4 náter sivo-modrý svetlý /krycí/
5 svetlo zelený podkladový náter + florálny ornament zelenej farebnosti

Zaradenie: koniec 1. polovice 19. storočia až koniec 1/3 20. storočia

Omietka B

Vápenno- cementová omietka sivej farby s pieskom frakcie do 2 mm, hrúbky do 3 cm. V omietke výskyt hrudiek vápna do 7 mm, hnedých organických rastlinných zvyškov nepravidelného tvaru a veľkosti a občasný výskyt uhlíkov do 2 mm. Omietka je pomerne tvrdá, pokrýva najmä plochy špaliet okenných otvorov a priľahlé časti stien.

Novodobá, začiatok 2. polovice 20. stor.

Náterové vrstvy:

- 6 náter farebnosti – svetlý oker
7 sivo-modrý svetlý podkladový náter + modrý ornament

Zaradenie: druhá polovica 20. storočia

Vyhodnotenie reštaurátorského /sondážneho/ výskumu

Reštaurátorský výskum v časti objektu kúrie Sobotište č. 35 /miestnosť č. 5 a 6/ mal za cieľ overiť predpoklad zachovania historických omietok a náterových vrstiev s dekoratívnou, zväčša šablónovou a mladšou valčekovou výzdobou vytvorenou v duchu neskorého historizmu, možnej secesie a následnej úpravy realizovanej v duchu módného art deco /miestnosť č. 5/ silne zjednodušujúcej forme.

Miestnosť č. 5.

Základnou informáciou je zistenie iba jednej omietkovej vrstvy, na ktorej postupne bolo identifikovaných 11 náterových vrstiev. Primárny náter opakovaný aj v nasledujúcich troch vrstvách /spolu vrstvy 1-4/ bol biely vápenný. V najstaršej výrazovej podobe bol teda interiér miestnosti biely, bez farebného zvýraznenia niektorých častí.² Táto monochrómna farebnosť zostala zachovaná v priebehu nasledujúcich troch až štyroch desaťročí. Až v náterovej vrstve 5 nachádzame farebný /svetlo okrový/ náter s ornamentálnou výzdobou v tmavšej hnedej farebnosti. Na základe zle zachovanej vrstvy môžeme iba predpokladať, že sa mohlo jednať o formu šablónovej maľby. Pod úrovňou stropu túto vrstvu ukončovala zelená linka a pás vlýsu sivo-okrovej farebnosti. Po čase ju prekryl náter biely, opäť na všetkých stenách miestnosti. Najhodnotnejšiu vrstvu s aspektu výtvarného i kvalitatívneho sme odkryli vo vrstve 7. Šablónová maľba opakujúceho sa geometrického rastra tvoreného kosoštvorcami s výraznými obvodovými bordúrami dopĺňal ornament tvorený osem listovou rozetou. Rozeta /štvorlistová/ ako motív bola použitá aj v prienikoch bordúr kosoštvorcov. Decentnú ale plošne výraznú farebnosť zastupovali farby modrá, zlatisto okrová a to všetko na svetlom sivom podklade. Neskoršia úprava soklovej časti znemožnila zistiť ako bola táto vysoko dekoratívna úprava stien ukončená v dolnej časti stien. V špaletách okien v tejto dekoratívnej vrstve nachádzame iluzívne kazetovanie /sondy 6 a 7/ doplnené rozvilinami, ktoré vybiehajú aj mimo plochy kaziet. Strop bol takisto dekoratívne riešený. Dekoratívnu úpravu tvoria obvodové bordúry, z náznakov v odkrytých plochách sa javí zámer iluzívnej maľby, ktorá má za cieľ zdôrazňovať plasticitu – hĺbku. V smere do stredu stropu potom je zistený subtilný svetlo-hnedý ornament, ktorého základná schéma je opäť tvorená kosoštvorcami s listovým /rozetovým/ ornamentom. Následná náterová vrstva /vrstva 8/ je v znamení zmeny farebnosti a tvarovej podoby aplikovaného ornamentu. Dominujúcou sa stáva okrovo-zelená farebná kombinácia na svetlom podklade. Aj v tejto vrstve predpokladáme použitie šablónovej maľby. Vrstvy 7 a 8 je možné z časového a slohového hľadiska zaradiť do obdobia poslednej tretiny 19. až začiatku 20. storočia a predstavujú nastupujúce módné trendy neskorého historizmu a secesie.

V kontexte vrstvy 9 musíme spomenúť úpravu soklovej časti. Až do výšky približne 120 cm od podlahy je primárna omietka osekaná a na stenách po celom obvode miestnosti je vytvorený pás keramického obkladu tvoreného smotanovo-bielymi kachličkami štvorcového tvaru s obdĺžnikovou listelou čiernobielej farebnosti pod prvým radom kachličiek zhora – obr.

² Napriek neprístupnosti niektorých miestností vzhľadom na zával tvorený preborenými stropmi sme orientačne na dostupné miesta realizovali sondy za účelom zistenia primárnej farebnej vrstvy. Vo všetkých prípadoch bol spodný, t.j. primárny náter biely, opakovaný v minimálne jednej ďalšej vrstve.

Vo vrstve 9 nachádzam na stenách svetlo-sivý náter, ktorý je akcentovaný vo vrchnej časti šablónovou maľbou /sonda 4/ - vid' obr. - v základnej geometrickej schéme striedania oktogónu na štvorcovej, resp. obdĺžnikovej báze. Do obdĺžnika je vložený tvar oválu, v ktorom je aplikovaný ornament florálneho charakteru. V oktogóne na štvorcovej báze je plný ornament s listovým motívom. Pod vysokým vlysom pod stropom je vytvorení hrubá ukončujúca lišta. Podobná ornamentika je charakteristická pre obdobie prvej republiky /obdobie 1920-1940/ a je odkazom na prvky štýlu art deco, ktorý sa začal uplatňovať na našom území najmä po období prvej svetovej vojny.

Posledné dva nátery sú zastúpené podkladovým svetlým náterom, na ktorom nachádzame tzv. valčekový dekor s výraznou modrou farebnosťou. Oba nátery vznikli v priebehu druhej polovice 20. storočia.

Miestnosť. Č. 6

Aj v tejto miestnosti sme v stratigrafii konfrontovaný iba s jednou omietkovou vrstvou, vrstva označená ako omietka typu B má lokálny charakter a bola zistená v sondách iba pri úprave okenných otvorov. Tiež tu nachádzame primárne biely vápenný náter /1/ opakovaný aj vo vrstve 2. V náterovej vrstve 3 sme odkryli štylizovaný ornament /šablónová maľba/ s geometricko-vegetatívnym motívom bielo-modro-šedej farebnosti s vetvičkami /?/ farebnosti hnedej. Tak ako náterové vrstvy 7 a 8 v miestnosti č. 5 aj tento ornament predstavuje tzv. tapetový vzor ukončený tesne pod úrovňou stropu. Náterovú vrstvu 4 zastupuje krycí náter svetlej sivo-modrej farebnosti, za ním potom náter /5/ svetlo zelený s florálnym ornamentom zeleným. Posledné dve náterové vrstvy sú z obdobia druhej polovice 20. storočia, vrstva 6 je tvorená náterom monochrómnym okrovej farebnosti a posledný je opäť ako v prípade m.č. 5 tvorený valčekom s abstraktným ornamentom vo farebnosti modrej.

D. Zhodnotenie technického stavu a charakteristika pamiatkových hodnôt pamiatky na základe výsledkov výskumu

Výsledkom vykonaného reštaurátorského výskumu je okrem spoznania výtvarného konceptu na stenách a stropoch obytných miestností aj definovanie - poznanie technického stavu zachovanej historickej omietkovej vrstvy a náterov, ktoré sú nositeľom výtvarnej výzdoby.

Omietka: vápenno-piesková omietka je aplikovaná na tehlové murivo /steny/ a na rákosové pletivo, prichytené na drevené dosky /stropy/. Omietka v miestach zatekania cez porušený strešný plášť je miestami zavlhnutá v stupni od výrazný po mierny s rovnakým rozsahom zvýšenej salinity. Lokálne sú omietky popraskané, prípadne poškodené mechanickým spôsobom najmä v dôsledku sekundárnych stavebných úprav /elektroinštalácia a pod./. V miestach zborenia stropných trámov je omietka detto zaniknutá – vid' foto. Lokálne sú omietky mechanicky poškodené, v menších plochách nahradené /prekryté/ omietkami nastavenými cementom, ktoré majú slabú alebo žiadnu paropriepustnosť.

Nátery: primárna náterová vrstva v oboch miestnostiach je vo veľkej časti zachovaná v strednom až nízkom stupni porušenia, pričom je dôležité konštatovať veľmi dobrú adhéziu vlastnosť voči nosiču - murivo, menej potom na stropoch - omietka na rákosovom pletive. Druhá výtvarná vrstva /m.č. 5/ je v dobrom stave. Podobne tak vrstva 3 v m.č. 6. Nátery vykazujú miernu tendenciu k postupnému spráškovataniu a uvoľňovaniu z podkladovej plochy. Mladšie náterové vrstvy nemajú historické ani technické a technologické kvality a najmä ornamentálna vrstva /valčekový dekor/ majú výraznú tendenciu smerujúcu k zániku.

Pri uvedení pamiatkových hodnôt z hľadiska zachovania povrchových úprav v interiéri sa musíme prioritne zamerať na výtvarné vrstvy – vrstvy obdobia historizmu /vrstvy 7 resp. 3/. Na prvý pohľad je na stenách /stropoch/ vytvorená maľba postrádajúca figurálne výjavy a mohla by sa zdať jednoduchou z aspektu kompozičnej náročnosti. Je potrebné ju hodnotiť z pozície súdobej /dobovej/ estetiky, s dôrazom na geometricky presný ornament, v ktorom je vnímanie prírody transformované do štylizovaných rastlinno-kvetinových ornamentálnych prvkov. Rozsah zachovanej výtvarnej úpravy stien a stropov a slohová priezračnosť zvolených motívov, ornamentov či farebného vrstvenia sú výraznou hodnotou, ktorá v takomto rozsahu nie je vo veľkom rozsahu zachovaná na profánnych objektoch regiónu západného Slovenska. Podčiarkujeme fakt, že v celistvosti sa sondážou odkrývali plochy so zachovanou maľbou šablónového charakteru na stenách, v okenných nikách i stropoch oboch skúmaných miestností.

E. Základný cieľ, charakteristika a rozsah reštaurovania kultúrnej pamiatky

Po vykonaní reštaurátorského výskumu sme pristúpili k formulovaniu základného cieľa pre pamiatkovú obnovu – reštaurovanie slohovo-výtvarnej podoby časti interiéru kúrie. Táto je determinovaná rozsahom a stavom omietok s dekoratívnymi maľbami ako aj miery ich zachovania. Po nevyhnutnom vyhodnotení ich technického stavu ale tiež rozsahu zachovaných historických omietok a pamiatkových hodnôt vrstiev /malieb/ považujeme za vhodné prezentovať slohovo ucelenú podobu stien /malieb/ v rozsahu:

Miestnosť č. 5 – náterová vrstva 7 – z obdobia poslednej tretiny 19. storočia.

Miestnosť č. 6 – náterová vrstva 3 – z obdobia prelomu 19/20. storočia.

Otvorená zostáva možnosť konzervovania – reštaurovania stropov /závislé na statickom stave konštrukcií/

F. Návrh postupu a technológie reštaurovania – ich zdôvodnenie

V intenciách s formulovanými požiadavkami ideového zámeru, zásadami na reštaurovanie pamiatok, rešpektujúc pritom základné podmienky pamiatkovej starostlivosti, zohľadňujúc výsledky reštaurátorského výskumu, zisteného skutkového technického stavu jednotlivých zachovaných vrstiev ako aj požiadavky majiteľa na obnovu navrhujeme pre jednotlivé miestnosti dve alternatívy s nasledovným postupom prác:

Miestnosť č. 5

Konzervovanie

Čistenie:

Vzhľadom na značnú deštrukciu farebných vrstiev 10 a 11 navrhujeme jej fotografické zdokumentovanie, prepauzovanie vzoru a ich následné opatrné mechanické odstránenie až po vrstvu 9, ktorá vykazuje lepšiu adhéziu k podkladu, ako na nej sa nachádzajúce mladšie vrstvy. V soklovej časti navrhujeme ponechať keramický obklad, s opätovným prilepením odpadnutých /a doposiaľ v priestore zachovaných/ kachličiek a doplnením chýbajúcich.

Fixácia:

Celý povrch maľby navrhujeme po očistení postrekom fixovať pomocou fixatívu Keim fixative, príp. roztokom Primal SF 016. Časti omietok so zníženou, prípadne absentujúcou adhéziou k podkladu navrhujeme injektovať pomocou injektážnej zmesi VAPO Injekt, príp. zmesou disperzie Primal SF 016 a vápna.

Separáčna vrstva:

Celý povrch fixovaných malieb navrhujeme ochrániť pomocou prelepu japonským papierom (max 12g) pomocou Tylose MH 1000 a následne po jeho vyschnutí premaľovať vápnom.

Záverečná prezentácia:

V prípade že budú po očistení, fixácii a prelepe plochy stien bez deštrukcii, môže byť záverečná farebná úprava realizovaná na prelep a vápenný náter priamo, bez nutnosti nanášania omietkovej vrstvy. V prípade potreby vyrovnať plochy stien navrhujeme použiť vápenno- pieskovú omietku (1 diel vápna ku 2,5 dielu piesku) a následnú realizáciu farebnej úpravy na túto omietku. Záverečné farebné riešenie navrhujeme vo farebnosti bielej, prípadne je možné na základe vyhotovenej pauzy realizovať rekonštrukciu ľubovoľného z historických vzorov miestnosti. Maliarsku úpravu navrhujeme realizovať pomocou vápna a farieb pojených vápnom, prípadne pomocou farieb spĺňajúcich podmienky paropriepustnosti a zachovania matného vzhľadu.

Reštaurovanie

Čistenie:

Zo všetkých plôch navrhujem mechanicky suchou cestou odstrániť sekundárne nátery až po kobercový ornament vrstvy 7. Vzhľadom na malú oteruvzdornosť farebnej vrstvy je nevyhnutné vyhnúť sa čisteniu mokrou cestou. Keramický obklad z mladšej etapy navrhujem ponechať.

Fixácia:

Po očistení a dôkladnom odprášení vrstvy 7 navrhujem celý povrch fixovať opakovaným nástrekom fixatívom Keim fixative v nízkej koncentrácii, prípadne opakovaným nástrekom disperzie Primal SF 016 nízkej koncentrácie (0,5-1%). Plochy omietok, so zníženou, prípadne absentujúcou adhézou k podkladu, najmä na strop, navrhujem injektovať pomocou injektážnej zmesi VAPO Injekt, príp. zmesou disperzie Primal SF 016 a vápna.

Tmelenie:

Chýbajúce plochy omietok navrhujem doplniť do roviny originálu pomocou vápenno- pieskovej omietky (1 diel vápna ku 2,5 dielu piesku) a následne na tieto plochy naniesť podkladový vápenný náter.

Záverečná retuš:

Záverečnú farebnú retuš navrhujem realizovať pomocou vápna a svetlostálych pigmentov, prípadne pomocou farieb, svojimi vlastnosťami spĺňajúcimi podmienky reverzibility, svetlostálosti, paropriepustnosti a matného vzhľadu.

Miestnosť č. 6

Konzervovanie

Čistenie:

Vzhľadom na deštrukciu farebnej vrstvy 4-7 navrhujeme jej fotografické zdokumentovanie, prepauzovanie vzoru a ich následné opatrné mechanické odstránenie až po vrstvu 3.

Fixácia:

Celý povrch maľby navrhujeme po očistení postrekom fixovať pomocou fixatívu Keim fixative, príp. Primal SF 016. Časti omietok so zníženou, prípadne absentujúcou adhézou k podkladu navrhujeme injektovať pomocou injektážnej zmesi VAPO Injekt, príp. zmesou disperzie Primal SF 016 a vápna.

Separáčna vrstva:

Celý povrch fixovaných malieb navrhujeme ochrániť pomocou prelepu japonským papierom (max 12g) pomocou Tylose MH 1000 a následne po jeho vyschnutí premaľovať vápnom.

Záverečná prezentácia:

V prípade že budú po očistení, fixácii a prelepe plochy stien bez deštrukcii, môže byť záverečná farebná úprava realizovaná na prelep a vápenný náter priamo, bez nutnosti nanášania omietkovej vrstvy. V prípade potreby vyrovnať plochy stien navrhujeme použiť vápenno - pieskovú omietku (1 diel vápna ku 2,5 dielu piesku) a následnú realizáciu farebnej úpravy na túto omietku. Záverečné farebné riešenie navrhujeme vo farebnosti bielej, prípadne je možné na základe vyhotovenej pauzy realizovať rekonštrukciu ľubovoľného zo vzorov miestnosti. Maliarsku úpravu navrhujeme realizovať pomocou vápna a farieb pojených vápnom, prípadne pomocou farieb spĺňajúcich podmienky paropriepustnosti a zachovania matného vzhľadu.

Reštaurovanie

Čistenie:

Zo všetkých plôch budú mechanicky suchou cestou odstránené všetky sekundárne nátery až po florálny ornament vrstvy 3. Vzhľadom na malú oteruvzdornosť farebnej vrstvy je nevyhnutné vyhnúť sa čisteniu mokrou cestou.

Fixácia:

Po očistení a dôkladnom odprášení vrstvy 3 navrhujeme celý povrch fixovať opakovaným nástrekom fixatívom Keim fixative v nízkej koncentrácii, prípadne opakovaným nástrekom disperziou Primal SF 016 nízkej koncentrácie (0,5-1%). Plochy omietok, so zníženou, prípadne absentujúcou adhéziou k podkladu, najmä na strope, navrhujeme injektovať pomocou injektážnej zmesi VAPO Injekt, príp. zmesou disperzie Primal SF 016 a vápna.

Tmelenie:

Chýbajúce plochy omietok navrhujeme doplniť do roviny originálu pomocou vápenno- pieskovej omietky (1 diel vápna ku 2,5 dielu piesku) a následne na tieto plochy naniesť podkladový vápenný náter.

Záverečná retuš:

Záverečnú farebnú retuš navrhujeme realizovať pomocou vápna a svetlostálych pigmentov, prípadne pomocou farieb, svojimi vlastnosťami spĺňajúcimi podmienky reverzibility, svetlostálosti, paropriepustnosti a matného vzhľadu.

Literatúra a použité pramene:

Baleka, J.: Výtvarné umění – výkladový slovník. Praha, 2002

Kubička, R. – Zelinger, J.: Výkladový slovník – malířství, grafika, restaurování. Praha 2004

G. prílohy

Príloha 1 - rozhodnutie KPU Trnava

Príloha 2 – výkres s označením skúmaných miestností a umiestnením sond /ako podklad použitý výkres z materiálu Mgr. P. Horanského – Inventarizácia.....